

Naša podmornica je sestrelila sovražno letalo tipa »Sunderland«.

Letalski boji na zapadu

Stockholm, 13. avg. d. Včeraj je bil v utrjenih urah v Londonu ponovno letalski alarm. Po londonskih poročilih se je med larmom čulo grmenje protiletalskega top-

Stoekholm, 12. avg. s. Londonski listi, ki poročajo o zadnjem bombardiranju nemškega letalstva v južni Angliji, potrjujejo, da je bila povzročena izredna škoda v raznih krajih londonske grofije in da so bila bombardiranja najhujša izmed vseh na tem področju.

Tokio, 11. avg. s. List »Myhako« poroča, da japonska vlada pripravlja reformo proizvodnje zlata, opuščajoč izkoriščanje najhnjnih japonskih zlatokopov in posvečujoč vse energije umnemu izkoriščanju botatih zlatih ležišč na Filipinih. Glavni zlatokopi na Filipinih so na področju Luzona, koder je Amerika dobivala za 40 milijonov dolarjev zlata na leto in ki so moderno premijeni.

Naša podmornica je sestrelila sovražno letalo tipa »Sunderland«.

Govorili in poročali so še Tajnik stranke, ministri pareschi, Ricci, Riccardi, podtajniki Buffarini, Favagrossa, Pascolato, tajnik odbora, inspektor PNF, general Matteo Roux, general Schierici, general Cappa ter še nekateri drugi. Prihodnje zasedanje odbora bo 5. septembra ob 17. uri.

Tokio, 12. avg. s. Zastopnik japonske mornarice kapitan Kamata je izjavil, da pripisuje nagli poraz Američanov v bitki pri Salomonskih otokih dejstvu, da se je akcija zgodila ponoči, kajti ameriška mornarica ni zadostno opremljena za ponočne borbe. Japonska mornarica jo je popolnoma porazila. Kamata je poudarjal, da morajo biti topničarji mornarice posebno izveščani za nočne borbe. Japonske ladje so lahko prepušle skozi črto ameriških bojnih ladij in napadle transportne ladje, ne da bi bili ameriški mornarji naperili topove proti njim. Japonske sile so lahko zadale hude izgube sovražnemu transportnemu brodujcu. Kapitan Kamata je izjavil ob zaključku, da je bitka potekla na zelo kratkih razdaljah, tako da so se japonske ladje in ameriške ladje skoraj zadevale druga ob drugo.

Rim, 12. avg. s. Angleška poluradna agencija javlja, da je bila v teku akcije sovražnika torpedirana v angleški službi nahajajoča se francoska torpedovka »Reine».

Buenos Aires, 13. avg. d. V Pernambuco je dospel argentinski parnik »San Juan», ki je pripeljal 97 preživelih mornarjev z več britanskih ladij ter neke ameriške transportne ladje, ki so bile vse potopljene na Atlantskem oceanu.

Lizbona, 13. avg. d. Iz Washingtona javlja jo novem ameriškem pritisku na Brazilijo, ki naj bi se celotno vpregla v zavze-niški vojni voj. Washingtonsko poročilo javlja, da je ameriško vojno ministrstvo v sredo objavilo, da so se pričeli razgovori posebne ameriško-brazilske komisije glede raznih vojaških vprašanj, ki se po zadrževanju merodajnih washingtonskih krogov tičejo nekih »važnih problemov« v zvezi z obrambo zapadne poloble.

V borbi proti Angliji so nemška bojna letala bombardirala z rušilnimi in zažigalnimi bombami podnevi in ponoči luke in oboroževalno industrijo v južni in vzhodni Angliji ter južni Škotski. Po dobrih zadetkih so nastale eksplozije in številni požari.

Berlin, 13. avg. d. K včerajšnjemu nemškemu vojnemu poročilu o uničenju 62. sovjetske armade in delov 1. sovjetske armade v velikem Donovem loku zapadno od Kalača objavljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta še naslednje podrobnosti:

strani izpostavljene naraščajočemu nemškemu pritisku, je sovjetsko poveljstvo sprva poskušalo okrepiti odpornost obkoljenih sil s tem, da je od zunaj pošiljalo nova ojačenja v borbo. Ta poskus pa ni uspel in nemške sile so pričele nato sistematsko uničevanje obkoljenega sovražnika. Na prehodih preko Dona, kjer so nemška letala razdejala mostove, so se zagnete in zastajale sovražnikove čete skupaj s kolonami vsakovrstnih vozil, ki so se skušale prebiti čez Don proti vzhodu. V to gnečo sovražnikovih čet in vojnega materiala so neprestano deževale bombe nemškega letalstva, ki je nenehoma napadalo sovražnikova mostišča. Več sto tankov, ki jih je sovražnik pripeljal na obkoljeno področje s prostora okrog Stalingrada, so uničile nemške bombe, še preden so mogli posesti v borbo. Zapadno od Kalaca, kjer se je sovražnik utrdil v terenskih kolinah, so bili boji, razvijajoči se v pravi tropinščini, posebno srditi, dokler tudi tu sovražnikova obramba ni bila zlomljena. Proti koncu bitke so se sovjetske čete še enkrat organizirale in so skušale ponovi s močnimi prodornimi napadi v smeri proti jugozapadu, vzhodu in severovzhodu prebiti nemški obroč, vsi ti poskusi pa so se zerušili ob težkih sovražnikovih izgubah. Na nemški strani so z izrednim uspehom posegale v to borbo tudi enice nemškega proietletskega topništva, ki so uničile veliko število oklopnih voz. Nemško letalstvo je v zadnjih dnevih borbe ob Donovem toku brez odihla obsipalo s bombami vseh kalibrov na tesnem prostoru zgnete sovjetske oddelke ter drobilo njihovo odpornost. V nadaljevanju koncentričnih napadov so nato nemški pehotni oddelki skupaj s tankovskimi enicami uničili sovjaznikove oddelke, ki so se med obupnimi defenzivnimi borbami zatekli v soteske, kjer jih je obilo na tem bojem ozemlju

Včerašnja objava podrobnih števil o ujetnikih in obsegu vojnega plana od pričetka ofenzivnih operacij, ki so se pričele na polotoku Kerču, kaže, da smatra nemško vojno poveljništvo, da je bila z uničenjem sovražnika v Donovem kolenu zaključena važna faza v letšnjih nemških ofenzivnih operacijah na vzhodnem bojišču. V Donovem loču preostali sovražniško oddelki so sorazmerno šibki in zato nesposobni za kakšno nadaljnje resno oviranje nemških operacij v tem odseku. Dejstvo, da je bilo število vojnih ujetnikov zapadno od Kalača sorazmerno majhno v primeri z velikim številom uplenjenih topov ter uničenih ali zaplenjenih tankov, si je mogoče tolmačiti edino tako, da je imel obkoljeni sovražnik tokrat izredno mnogo izgub na mrtvih, ker so bile njegove obrambne borbe v skladu s Stalinovimi navodili izredno trdovalne. Prav verjetno pa je, da so mnogi sovjetskega vojaštva postrelili tudi posebni sovjetski strelski oddelki, ki so dobili od Stalina povelje, da lahko tudi s streljanjem na bežeče vojake preprečijo sleherni nadaljnji umik sovjetskih sil z vojnega operacijskega področja.

Budimpešta, 12. avg. s. Iz pooblaščenega vira poročajo, da skuša sovjetsko poveljništvo zaradi velikih uspehov nemških in zavezniških čet na Kavkazu zmanjšati pritisk na južno krilo fronte z napadi na vseh ostalih odsekih vzhodne fronte. Tudi na odseku madžarskih čet je sovražnik pričel po relativno mirnih dnevih s svojimi napadi. Sovjetska pehota, pred katero so šle oklopane skupine, je skuš., večkrat prodreti v madžarske črte, pa ni uspela. Madžarske čete so izvedle takoj protinapad ter odbile sovražnika in mu zadale hude izgube. Tudi v zadnjih 24 urah je sovražnik obnovil svoje napade z isto srditostjo, vendar mu ni uspelo načeti madžarske obrambe. Madžarsko letalstvo je sodelovalo v borbah z bomo-

Kakor se kaže, piše »Lokalanzeiger«, je ožračje, v katerem poteka famozna medzavezniška konferenca v Moskvi, prav temno. To dokazujejo razni londonski listi. Ali bo Sovjetska zveza še lahko odločilno prispevala k operacijam zaveznikov? Ako

bardiranjem topovskih postojank in z ob-
streljevanjem in razprševanjem zbirališč
čet in kolon motornih sredstev. V preteklih
dneh so madžarski lovci v borbah sestrelili
10 sovjetskih letal.

Bukarešta, 13. avg. s. Objavljeno je bilo naslednje uradno poročilo o sodelovanju rumunskih čet v vojnih operacijah na vzhodni fronti:

Muntenei, Oitoni, Transilvanici, Banačani, ki so slavno sodelovali v preteklem maju v veliki obkoljevalni bitki vzhodno od Harkova, so sijajno nadaljevali operacije med Doncem in Donom. Vključeni v nemške sile, ki so razbile rusko fronto, so zmagali sovražnikov odpor vzdolž Donca 21. in 22. junija in jim je uspelo v kratkem času doseči obrežje Osklama. Dne 8. julija so obnovili napade in odbili sovražnika kljub nastalin težkočam ter so prekorajili reko na vzhodu. V 21 dneh so v tropski vročini in boreč se neprestano podnevi in ponoči odbili sovražnika v globini nad 300 km. V času vseh teh operacij jim je uspelo zajeti nad 15.000 ujetnikov, med njimi oficirje štaba dveh ruskih divizij z obilnim vojnim plenom. Dne 27. julija je skupina rumunskih sil dosegla Don in ga prekorajila z delom svojih čet na področju Cimljanskaje, kjer je bilo zgrajeno mostišče. Kljub vsem srditim protinapadom sovražnika je Rumunom uspelo obdržati svoj stojanec in 1. avgusta skupno z nemškimi silami zopet pričeti prodiranje. V teku teh operacij je imel sovražnik hude izgube. Naše izgube so neznatne. Tudi v tej veliki bitki zasledovanja in uničevanja so Rumunom ponovno izpričali svoje posebne borbeno sposobnosti, veliko odporno silo in hrabrost, ki ni popustila niti za trenutek. Čete so bile v čast domovini.

Bukarešta, 13. avg. s. Povzetek današnjih uvodnikov sovjetskega tiska, ki so ga oddajale radijske postaje v Moskvi, navaja doslovno: Naša domovina preživlja skrajno kritične trenutke. Položaj je postal izredno resen in odločilen. Danes in ne kasneje je treba vseh skrajnih naporov, kajti usoda sovjetske domovine je na kocki.

Stockholm, 13. avg. d. Tukajšnji list »Dagens Nyheter« javlja, da je britanska vlada službeno priznala vključenje treh baltičskih držav Estonske, Letonske in Litve v sestavi Sovjetske zveze. Švedski list pravi, da je to razvidno iz pravkar objavljenega seznama inozemskih diplomatskih predstavnikov v Angliji, v katerem ni več imen poslaničkov omenjenih treh baltičskih držav. Angleška vlada je s tem svojim seznamom praktično ukinila diplomatski položaj predstavnikov Estonske, Letonske in Litve v Londonu. S tem britanska vlada ne priznava več politične samostojnosti baltičskih držav ter dejansko pristaja na njihovo vključenje v sestavi Sovjetske zveze, s čimer naj bi bil zaključen proces, ki se je pričel s sovjetskimi napadom na baltičske države v juniju l. 1940 in končal 21. julija l. 1940 z izsiljenim pristankom, da se priključijo Sovjetski zvezi. Švedski list navaja nadalje, da se je vprašanje angleškega priznanja sovjetskih suverenostnih pravic na Baltiku uredilo o priliki zadnjega obiska Molotova v Londonu.

tega ne mre storiti, bi bilo blazno začeti drugo fronto. Angleški list objavlja ali fingira, da pozablja, da potrebuje Sovjetska zveza, kakor dopoveduje Stalin, za vzdržanje nujno kake razbremenilne akcije. Resnica je, da je nemško in zavezniško orožje ustvarilo položaj, zaradi katerega se zdi vprašanje vojaškega sodelovanja Anglosasov in boljševikov neredljivo.

Bern, 13. avg. s. Po vesteh, ki so jih dobili švicarski listi iz Moskve, je bil ameriški poslanik pri Sovjetski zvezi v razgovoru z novinarji precej jasen, ko je izjavil, da ni mogoče iz razgovorov, ki so bili v preteklih dneh v Moskvi o drugi fronti, ničesar sklepati. Dodal je, da je možno, da se bodo Rusi še umikali. Ta jasnost v izjavi je v odločnem protislovju s tem, kar si je obetal Stalin in zlasti z njegovim famoznim dnevnim poveljem četam, da se ne smeje več umikati. Očitno je, da so Američani že tako navajeni ukazovati v hiši drugih in tako zaposleni s prilščanjem kolonij ostalih imperijev, da se ne zanimajo za pokrajine in mesta, ki jih Rusi lahko izgube.

Santiago (Čile), 13. avg. d. Razne ameriške poročevalske agencije so zadnje dni razširile vest o bližnjem obisku čilskega državnega predsednika Juana Antonija Riosa v Zedinjenih državah. V popravku več ameriških vesti je čilska vlada objavila v sredo posebno poročilo, v katerem ugotavlja, da čilska vlada ni podvzela nikake pobude glede morebitnega potovanja predsednika Riosa v Zedinjene države in da v zunanjem ministristvu niso na razpolago nikake informacije o domnevnih pripravah za tako potovanje, o katerem vedo poročati ameriške agencije.

Sestanek komisarjev okrajnih glavarstev pri Visokem komisarju

Ljubljana, 13. avgusta.

Predvčeršnjim ob 11. dopoldne je Visoki komisar imel v vladni palači poročilo komisarjem okrajnih glavarstev. Bili so nadalje navzoči podprefekt dr. David, šef gospodarskega urada, vodja poljedeljskega inspektorata, polkovnik Strada, delegat pri Prevodu, šef prvega odseka vojaškega urada, pokrajinski zdravnik in živinovozdravnik, šef avtonomne državne ustanove, inspektor za tehnična dela, šolski komisar, glavni računovodja in začasni komisar kohorte gozdne milice ter zastopnik kabinetnega šefa.

Poročili okrajnih glavarjev o položaju na svojem področju je Visoki komisar prikazal politični, gospodarski, upravni in socialni položaj pokrajine. Se posebej je poudaril položaj posameznih občin v zvezi z imenovanjem upravnih organov, poslovanjem zadevnih uradov in izpolnitvijo obveznosti.

Eksce. Grazioli je nadalje podal smernice o zdravstvenem delu in se je dotaknil raz-

nih vprašanj, ki se tičejo okrajnih zdravniških in živinovozdravniških služb ter poročniške pomoči.

Nato je govoril o poslovanju občinskih preskrbovalnih uradov in podpornih uradov ter je dal tudi v tej zvezi navodila.

K raznim vprašanjem, ki so bila v razpravi, so se oglašali navzoči tovariši.

Sestanek se je začel in zaključil s pozdravom Duceja.

Plemenito darilo

Tovarišica Flora Poggi se je spomnila žrtve Arielle Rea s tem, da je poslala pokrajinski zaupniki ženskih fašistev nekaj knjig, izbranih izmed najboljših italijanskih romanopiscev, z namenom, da se poklonijo hrabrim ranjenecem vojaške bolnišnice v Ljubljani.

Dar tovarišica Poggi je tem pomembnejši, ker je ob spominu na Ariello Rea hotela nuditi razvedrilo hrabrim vojakom, ki so bili ranjeni od istega sovražnika.

Indija v borbi za svobodo

Uporniško gibanje se čim dalje bolj širi in so angleške posadke prešibke, da bi ga zatrle

Rim, 12. avg. s. Londonski listi kažejo veliko zaskrbljenost zaradi vesti, ki prihajajo iz Indije, ter poudarjajo, da ne gre več za manifestacije in incidente posameznih neodgovornih ljudi, temveč za pravo uporniško gibanje množic, ki ima čisto drugačen pomen kakor prejšnja gibanja in katerih resnost je v sedanjih okoliščinah izredno vznemirljiva. Po došlih vestih je vlada osrednjih pokrajin zaradi hudih izredov v Rajpulu, Bilzapuru in Betulu ukinila za 6 mesecev seje okrožnih svetov v teh krajih. Te odredbe so bile izdane, ker bi po mnenju vlade sveti lahko uporabili svoje člane in funkcionarje za delovanje, ki bi bilo škodljivo javni varnosti in redu. V Moradabadu so bile tri osebe ubite v hudem spopadu med Indij in policijo. V Luknovu dijak še vedno govori nemire ter je do številnih incidentov prišlo v kolegiji Kaniakua in v bližini kolodvorov, kjer so dijaki zabarikadirali policijo. Po prihodu ojačenja so se dijaki umaknili, potem ko so napadli in zažgali kolodvorski poštni urad. Napadeni so bili avtomobilski angleški oficirji, za oficirja pa dalci grdo ravnali. Oblasti so morale zahtevati nadaljnja ojačenja za vzdrževanje reda. Podivjano ljudstvo je napadlo v Karachijske policijske agente, ki so aretirali več dijakov, katere so oblegali ob ograjah splošne bolnišnice. Čete, ki so dospjele na pomoč, so streljale v množico ter jo napadle z bajonetni in pendreki. V teh spopadih je bilo ranjenih 42 Indov in več policijskih agentov. Listi potrjujejo, da kaže na skrajno resnost položaja tudi odredba guvernerja pokrajine Bombaj, naj angleške čete, ki so ojačile policijo, uporabijo vsa sredstva in streljajo s strojnimi, kadar gre za zadušitev demonstracij. Guverner sir Robert Lumsley je izjavil, da je treba vestjo zadušiti za vsako ceno. Policija in čete imajo ukaz, naj uporabijo najhujše ukrepe. Londonski listi pišejo za opravičilo ukrepov in izjav guvernerja v Bombaju, da je indijsko prebivalstvo pobesnelo in da bo težko množice pomiriti, če se ne bodo izvajali strogi ukrepi.

Bangkok, 12. avg. s. Doznava se, da se nadaljujejo s hujšo silo nemiri v vseh ostalih krajih Indije. V Patani je konjeniška policija streljala na 2000 manifestantov, ki so skušali vdreti skozi ograjo tajništva stranke. Policija je ubila 5 oseb, mnogo jih pa ranila. V Pckuahu je bilo mnogo demonstracij in množica je vdrla v stražnice ter jih zažgala.

Bangkok, 12. avg. s. Po došlih vestih se je položaj v Indiji še poslabšal. Upor se širi tudi na področja, ki so bila doslej mirna. V Bombaj prihajajo neprestano ojačenja angleških čet. Patrole konjenice dirjajo po cestah. Glavne zgradbe, javna poslopja so zasedli oddelki policije. Tramvajski in avtomobilski promet je ukinjen. V perifernih okrajih je prišlo do krvavih spopadov med demonstranti in policijo, ki je rabila orožje. Bolnišnice so natrpane z ranjenci, med katerimi je mnogo žensk in otrok. Tudi v New Delhiju, ki je sedež podkralja, je prišlo do izredov in spopadov med demonstranti in policijo, ki je z divjo okrutnostjo pretepla demonstrante, ker se niso hoteli raziti. Pred občinsko palačo je pogoled okrog 100 žensk na tla, da bi preprečile obstreljevanje množice po konjenici. Mnoge izmed njih so bile ranjene in so policijski agenti kakih 12 žensk odvlekli v bližnjo stražnico. Močan kontingent čet, oborožen s strojnimi, je bil poslan v Stari Delhi, kjer se je bati resnih nemirov. Na tisoč demonstrantov se je zgradilo v nekem okraju mesta, potem ko so demonstranti zažgali angleško zastavo. Povsod v državi se pojavljajo incidenti, ki jih povzročajo demonstranti, in sabotažna dejanja se niti več ne štejejo. Policija, ojačena z oddelki čet, strelja brez obotavljanja na upornike. Samo v Bombaju je zbranih 10.000 moških policistov in vojakov, pa jih je še premalo, da bi zadržali upor. Tajni indijski odbor, čigar skrbnišče še ni bilo mogoče odkriti, še naprej razširja letake in pisane ukaze ter navodila za izvajanje civilne neposlušnosti. Z enim teh letakov se napoveduje splošna stavka v vseh službah in v vseh podjetjih.

Sanghaj, 13. avg. d. Poslednje iz Bombaja in Londona dosele vesti javljajo, da so demonstracije v indijskih mestih priletele pojmat. V tukajšnjih indijskih nacionalističnih krogih pripominjajo, da spadajo v kraljestvo bajk vsa iz britanskih virov prihajajoča poročila, češ, da pričena postopno pojmat opornost. Indov, ki so se dvignili v protest proti nasilju nad svojimi voditelji, pač pa smatrajo za verjetno, da je odgovorne britanske kroge v Indiji prevzela bojazen zaradi velikega števila človeških žrtv in da se boje morebitnih usodnih zapletljivost, ki utegnejo nastati zaradi brutalnega postopanja proti neoboroženim indiskim množicam. Zato skušajo zdaj v britanskih uradnih krogih naslikati položaj v Indiji zopet v milejših in ugodnejših barvah. V tukajšnjih indijskih krogih poudarjajo, da je bil v nasprotju z angleškimi

trditvami v tork val ljudskega ogorčenja v Indiji posebno močan. Do izredno obsežnega upora Indov je prišlo zlasti v mestu Luknovu. V teku demonstracij je prišlo do izredno ogorčenih pouličnih bojev, katerih obseg je razviden iz velikega števila človeških žrtv. Celo britanska uradna poročila navajajo, da je bilo v spopadih v Luknovu ubitih 68 Indov.

Včeraj so zlasti iz Alahabada poročali o velikih izredih. Nemiri v Alahabadu so izbruhili, ko je sprevod mladih dijakov pripeljal cele vozove raznega angleškega blaga in jih hotel zažgati na javnem prostoru. Britanska policija je pričela brezobzirno streljati na demonstrante, med katerimi je padlo mnogo žrtv. Snoči še vedno ni bil vzpostavljen red in so britanske oblasti proglasile v mestu obsedeno stanje. V tukajšnjih indijskih krogih opozarjajo tudi na dejstvo, da je britanska propaganda ob začetku nemirov govorila samo o streljih za strah, toda postopno je snela to krinko in poroča sedaj odkrito, da streljajo policijske in vojaške čete ob vsaki priliki s pravimi naboji v neoborožene množice.

Sanghaj, 13. avg. d. Po vestih iz New Delhija so bila vsa tamošnja vladna in uradna poslopja zavarovana pred demonstranti z žičnimi ovirami. Britanske oblasti se boje, da se ne bi ponovili napadi demonstrantov na vladna poslopja ter na javne zgradbe in da ne bi bila povzročena škoda kakor pri ponedeljkovem napadu na palačo podkralja ter na magistratno poslopje. Vsa javna poslopja so zavarovana z močnimi oddelki britanskih čet ter angleške in indijske policije. Močne vojaške čete neprestano patrolirajo po ulicah. Ponoči vlada relativno zatišje, zjutraj pa v mestu zopet ožive nove demonstracije.

Sanghaj, 13. avg. d. Iz mesta Karachi v Indiji javljajo, da so med spopadom policije in dijakov, do katerega je prišlo v tork v bližini tamkajšnje javne bolnišnice, eksplodirali zaviti naboji, namenjeni za razpršitev demonstrantov. Pri tem je bilo 42 oseb ranjenih. Med ranjenci je tudi večje število policistov.

Novo Rooseveltovo posredovanje

Lizbona, 11. avg. s. Po vestih iz Washingtona je predsednik Roosevelt pripravil v preveč očitni iluziji, da lahko še na kak način vpliva na nevaren indijski položaj, pripraviti indijsko prebivalstvo do tega, da bi opustilo kampanjo civilne neposlušnosti, ki povzroča toliko skrbi Angliji. Zdi se, da namerava predsednik nanašajoč se na nič kaj nesmrtna načela atlantske izjave, po katerih naj bi bila zamenjava vsem narodom svoboda, nasloviti svojo vplivno besedo na Indijce in jim predočiti nespametnost sedanjega zadržanja, ki bo med drugim slabo vplivalo na bodočo usodo Indije po vojni. Intervencija predsednika Amerike v indijskem vprašanju bo izvršena, kakor je razumljivo, v obliki obsežne poslanice.

Lizbona, 13. avg. d. Iz Washingtona poročajo, da je ameriško zunanje ministrstvo odklonilo na ameriško vlado naslovljeno prošnjo vlade britanske Indije, naj bi dala na razpolago ameriške čete za zadušitev vstaje v Indiji. Washingtonsko poročilo pravi, da so bile ameriške čete poslane v sredo ponoči objavilo, da so ameriške čete v Indiji določene samo za borbo proti osim silam in da jim je prepovedano kakorkoli posredovati pri internih nemirih v Indiji. Pojasnilo ameriškega zunanjega ministrstva k prošnji britansko-indijske vlade pravi, da so bile ameriške čete poslane v Indijo predvsem za njeno obrambo. V primeru izbruha nemirov na področju ameriških posadk v Indiji smejo ameriške čete podzvati varnostne ukrepe le tedaj, če bi bila ogrožena njihova lastna varnost ali varnost tamkajšnjih ameriških državljanov.

Berlin, 12. avg. s. Opozarjajo na komentarje severoameriškega tiska, ki poveljujejo »močno roko« Angležev v Indiji, piše »Börsenzeitung« med drugim, da nikogar ne presenečajo. Od naroda, ki je hotel in znal izbrebiti domačine v zavzetih deželah, ni bilo pričakovati drugega kakor poveljevanje zločina. Manifestacije iz solidarnosti do kršilcev in uničevalcev indijske svobode so v ostalem v skladu z moralo famozne atlantske izjave, po kateri Angležem ni preostalo drugega, kakor streljanje na demonstrant- zahtevajo svobodo.

Odmevi na Japonskem

Tokio, 11. avg. s. V tukajšnjih indijskih kolonijah označujejo aretacijo indijskih voditeljev za zločinsko taktiko, ki prekaša vsa ostala trpinčenja s strani Anglije. Izjavljajo nadalje, da odločitve indijskega podkralja in angleškega ministra za Indijo Amerija niso nikogar presenetile. Moglo se je pričakovati, da bodo izdane take odločbe in da bodo indijski patrioti lažno obtoženi. Z aretacijami skušajo pri rojstkih diskreditirati ljudi, kakor sta Gandhi in Nehru, ter

ustvariti razkol in nasprotstva med člani kongresa. Zastopniki indijske kolonije so prepričani, da bo indijski narod še naprej nespremenjeno ostal zvest kongresu in Gandhiju kljub vsakršnim obtožbam in akcijam Angležev. Tukajšnji opazovalci komentirajo Amerijeve besede, ki je trdil, da je bila z aretacijo Gandhija in drugih voditeljev odstranjena nevarnost, ki bi pretela zaradi civilne neposlušnosti zaveznikom in Indiji, ter mu očitalo hinavščino. Poudarjajo, da nihče ne bo verjel, da je Amerij v skrbeh za blagor Indijcev bolj kakor sam Gandhi in ostali voditelji kongresa.

Tokio, 11. avg. s. »Kokumine« piše o položaju v Indiji in podčrtava, da sistem zatiranja, ki ga izvaja Anglija, pospešuje razpad angleškega imperija. Množestvene aretacije, kakršne so izvršile angleške oblasti v Indiji leta 1932, ne morejo več ustaviti delovanja indijskega nacionalizma, potem ko je Gandhi sam izjavil, da hoče uporabiti silo.

Ura odločitve za Indijo

Zunanje-politična revija »Relazioni Internazionali« objavlja v zvezi z dogodki v Indiji uvodnik, ki ga posnemamo:

Položaj v Indiji je zopet v ospredju živnega zanimanja. Dne 7. t. m. se je sestal vseindski kongres, da bi razpravljali o sklepih svojega izvršnega odbora, ki zahtevajo takojšnjo ukinitev britanske uprave, za 15. avgusta pa je Gandhi napovedal začetek civilne neposlušnosti. (Med tem so se dogodki naglo razvili v odkrit konflikt med indijskim ljudstvom in britansko upravo, kakor je razvidno iz poročil, ki jih objavljamo drugod. Op. ur.)

Znano je, v kakšnih okoliščinah je v aprilu propadla Crippsova mislija, na katero je angleški imperij polagal vse svoje nade. Cripps v pogajanjih ni uspel zaradi odpora vseh indijskih strank proti angleškemu predlogu. Ti predlogi so govorili o svobodi in neodvisnosti »po« vojni, stranke pa so jo zahtevale »takoj«. Cripps se je prav tako zanašal na Nehruja kakor na Gandhija, na Gangkajška kakor na Roosevelta. Odtlej dalje se je položaj polagoma razčisteval. Gandhi se je vedno bolj jasno in odločno zavzel za takojšnjo neodvisnost.

Dne 26. julija mu je Cripps posredno odgovoril po radiu, govoreč Zdenjemim državam Severne Amerike. Poveljil je znano angleško tezo: Ponudili smo polno svobodo »po« vojni; naši predlogi niso bili izključnega značaja; sedaj pa Gandhi zahteva, da zapustimo Indijo, česar vlada, ki se zaveda svoje odgovornosti, ne more storiti, še najmanj seveda v vojnem času.

Očitno seveda Cripps ne more čez noč spremeniti, kar je predstavljalo stališče angleške vlade skozi desetletja. Razen tega Cripps osebno ne more samega sebe pobiti, temveč mora skušati ohraniti vsaj videz. Churchill mu je indijsko vprašanje prepuštil v vsem obsegu, morda v nadi, da bi »zmanjšal« njegovo preveliko priljubljenost med ljudstvom, saj vendar smatrajo v londonskih odgovornih krogih Crippsa za nekakšno rezervo ali politično nado. Vselej, kadar gre za Indijo, Churchill molči in namestu njega nastopi Cripps. V teh vprašanjih naj bi bil Cripps nasprotni pol angleškega političnega kazalca, toda kvadrant ostaja vedno isti. Indija je sestavni del britanskega imperialnega sistema obrambe in napada: ona je oporišče proti Japonski in ena izmed zveznih poti — sicer zelo težkih — s Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Ako popustimo v Indiji, pravijo v Londonu, bosta naša dva azijska zaveznika, ruski in kitajski, prepuščena svoji usodi. Kakor da že itak nista, bi skromno pripomnili, držec se dejstev.

Zato Velika Britanija napoveduje, da je pripravljena »podzviti vse potrebne korake brez strahu«. Prav dobro vemo, kaj to pomeni, medtem ko so Indijci to tudi praktično preizkusili. Ne zdi se, da je indijski narod — navzlic vsem svojim stvarnim notranjim razcepom, svojim političnim in verskim nasprotjem — pripravljen na umik pred to grožnjo. Indijski voditelji hočejo takojšnjo neodvisnost — in v tem pogledu je z Gandhim solidaren tudi Nehru, na katerega je toliko stvil Cripps za uspeh svoje misije.

Dne 28. julija je namreč Pandit Nehru izjavil, da zamera Crippsu, ker je označil politiko neposlušnosti brez nasilja za veliko oviro na poti indijske svobode. Cordell Hull dne 29. julija in Amerij v spodnji zbornici 30. julija sta ponovila Crippsovo tezo. Medsebojna stališča obeh strank so torej jasna.

Nič manj točno in nedvoumno pa je tudi stališče Japonske: Ali mislijo Indijci sami pregnati iz svoje hiše Angleže ali pa bo za to poskrbelo orožje imperija vzvahačega solca. Za prihodnih mesecev bodo pokazali, katera izmed teh dveh težnj bo prevladala.

Mi ju samo beležimo, ker so navsezadnje vendarle jasen izraz borbe Indije proti angleškemu imperializmu. Seveda pa ne smemo preveč preceenjivati razpoloženj Gandhija, Nehruja in drugih voditeljev, ki trenutno hočejo voditi indijsko ljudstvo. Njihova nasprotja so njihova slabost. Razen tega je njihovo razpoloženje do sil trojnega pakta sovražno. Glede Indije kakor tudi glede vseh drugih vprašanj pa je stališče Italije, Nemčije in Japonske jasno in realistično: Indija Indijcem! Misliti na kako vsidranje v Indiji bi enostavno pomenilo nasesti angleški propagandi. Kakor je v svojem novejšem govoru izjavil Raš Behari Bose, predsednik izvršnega odbora Zveze za neodvisnost Indije, je za Indijce nastopil sedaj trenutek, da pokažejo svojo pravo moč nasproti Angležem. Narod, ki hoče svojo neodvisnost, mora v pravem trenutku svoje zgodovine znati izbrati. Za Indijce pa je čas nastopil: sedaj ali nikoli več.

Sile trojnega pakta opazujejo ta razvoj mirno, kajti tudi v primeru, če bi indijski narod ne hotel ali ne znal izbrati svoje poti, bo orožje trojnega pakta očistilo pot Indije od angleške zasedbe in vrnilo Indiji njeno svobodo. Indija prav dobro pozna vrednost angleških obljub, toda Indija prav tako dobro pozna nič manj jasno vrednost in pomen ponovnih in sile naj-ovnejših japonskih opominov. Za tude trojnega pakta je važno samo to: Indijski problem se mora rešiti, pa bo v ozračju teh časov tudi rešen!

Rumunska živila za prebivalstvo v Solunu

Bukarešta, 12. avg. s. Rumunska vlada je dovolila izvoz sto ton živil, ki bodo razdeljena prebivalstvu v Solunu.

Gospodarstvo

== Izgradnja Rima kot industrijskega mesta. K načrtom izgradnje Rima kot industrijskega mesta je podal predsednik industrijske organizacije podrobnejše številčne podatke. Po teh podatkih je poklicno delujoče prebivalstvo že leta 1936. sestavljalo 42% celotnega prebivalstva Rima. Industrijska podjetja v Rimu, ki so narasla od 3000 v letu 1922. na 4570 v letu 1939., zaposlujejo od 139.000 (leta 1922. 60.000) zaposlenecv 55%. Rim je največje konsumentsko tržišče vse Italije. Razen tega je Rim važen tudi kot pretovarjalšče za Sredozemlje in za dežele onstran Sredozemskega morja.

== Italijansko-hrvaška gospodarska pogajanja. Iz Rima poročajo uradno, da so se med hrvaškim ministrom za zunanje zadeve Lorkovičem in zakladnim ministrom Košakom na eni strani in italijanskim ministrom za trgovino s tujino Riccardijem in predsednikom stalnega italijansko-hrvaškega gospodarskega odbora grofom Volpijem na drugi strani vršila 5. in 6. t. m. v Benetkah posvetovanja o gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Posvetovanj so se udeleževali poleg hrvaškega poslanika v Rimu Perića tudi številni italijanski in hrvaški strokovnjaki. V teku razgovorov, ki so se vršili v duhu pristranskega obojestranskega sporazumevanja in prijateljstva, se je ugotovila popolna skladnost glede vseh preučnih vprašanj, ki imajo svrhu poglobitve italijansko-hrvaških gospodarskih odnosov. Med drugim je bilo sklenjeno, da se podaljša italijansko-hrvaška trgovinska in plačilna pogodba.

== Rudništvo v Rumuniji. Rumunsko gospodarsko ministrstvo je izdalo za obširno ozemlje pravico izsledovanja rud kroma, železa in mangana. Pravico si je pridobila Trgovinska uprava za izsledovanje rud in izkoriščevanje rudnikov, ki bo proučila, v koliko bi odprte novih rudnikov imelo gospodarsko podlago.

== Nemške plemenske svinje za Madžarsko. Za pospeševanje madžarske reje svinj

je nemško kmetijsko ministrstvo uvozilo v Madžarsko večje število odbranih plemenskih živali.

== Monopol za izvoz sladkorja v Slovaški. Vrhovni urad za preskrbo v Slovaški je pooblastil Slovaško trgovinsko delniško družbo za sladkor in Sladkorno-trgovinsko družbo Union v Bratislavi z izvedbo izvoznega monopola za sladkor, sirup in umetni med.

== Narasčanje prihrankov v Franciji. Vloge francoskih hranilnic so se po nedavnih objavljenih podatkih povečale v drugi četrtini letošnjega leta za 2,5 milijarde frankov, medtem ko je bil v prvi četrtini leta zabeležen samo porast za 900 milijonov frankov. Ta značni povisek vlog komentira časopisje kot manifestacijo zaupanja v vladno gospodarsko politiko.

== Nove angleške izvozne omejitve. Iz Curiaha poročajo: V znamenju splošnega omejevanja civilne produkcije v Angliji je angleško ministrstvo za trgovino odredilo novo posrtritev izvoznega naizorovanja. Po tej odredbi je celotni angleški izvoz v Južno Afriko in Južno Rodezijo podvržen obveznosti dovoljevanj, med tem ko je doslej obstajala ta omejitev samo za nekatere blago. Istočasno se omejuje tudi veljavnost izvoznih dovoljenj na šest mesecev. V tem roku morajo za izvoz dovoljeni predmeti zapustiti deželo, med tem ko se je doslej blago lahko izvozilo tudi še v primeru, če je bilo v določenem roku odano angleški carinarnici. Verjetno je, da se bo obveznost izvoznega dovoljenja razširila tudi na druge angleške prekomorske dežele, tako da bo naposled celotni angleški izvoz z izjemo komercialnega vladnega izvoza podvržen licenčni obveznosti.

== V Avstraliji izdelujejo iz žita špirt. Narasčajoče pomanjkanje bencina v Avstraliji je po vesti iz Stockholma dovedlo avstralsko vlado do tega, da je dala zgraditi štiri destilacijske naprave, ki naj letno producirajo tri milijone galon špirta. V to svrhu naj bi se predelalo 5 milijonov bušlov pšenice.

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino, urad kontrole cen Visokega komisariata objavlja kazni in obsodbe od 16. do 31. julija, ki so bile izrečene po Kr. kvesturi za prestopke in kršitve veljavnih določb o živilih in zaradi nedopustne špekulacije.

Zaradi višanja cen so bili obsojeni: Ivanka Krže, prodajalka, Florjanska ulica 9, Ljubljana, kaznovana na 1000 lir globe, 10 dni zavora. Za 30 dni je zaprt njen obrat. Glavnik Marijan, trgovec, Pred škofijo 19, Ljubljana, obsojen na 1000 lir globe in 5 dni zavora. Princ Karel, prodajalec, Grajska planota 1, Ljubljana, na 200 lir globe. Marija Seffe, prodajalka, Cankarjevo nabrežje št. 3, Ljubljana, kaznovana na 300 lir globe. Magister Antonija, gostilničarka, Trata št. 7, obsojena na 2000 lir globe. Za 30 dni se ji zapre obrat. Bolta Ivan, prodajalec, Krakovska ulica št. 20, Ljubljana, kaznovan na 600 lir globe. Bolta Uršula, prodajalka, Krakovska ulica 20, Ljubljana, na 300 lir globe. Levee Vera, poslovođkinja, Bohoričeva ul. 3, na 1000 lir globe. Blago se ji zapleni. Ivanka Benedikt, prodajalka, Franciškanska ulica 10, na 1000 lir globe in 10 dni zavora. Ana Tome, prodajalka, Gramozna jama 47, Ljubljana, na 500 lir globe. Florjanič Ivan, prodajalka, Trnovska ulica 9, Ljubljana, na 500 lir globe. Jancž Cecilija, gospodinja, Sneiderje 10, Ljubljana, na 600 lir globe. Eker Ana, prodajalka, Cesta dveh cesarjev št. 107, Ljubljana, na 500 lir globe. Stele Marija, trgovka, Tabor št. 2, Ljubljana, 500 lir globe. Kranjc Milka, prodajalka, Hradečkova 43, Ljubljana, 1.500 lir globe. Trpin Felicitia, prodajalka, Rožna dolina VIII. 12, na 500 lir globe. Feldstein Terezija, prodajalka, Cerkvena 15, Ljubljana, na 500 lir globe. Blazič Marija, gostilničarka, Kolodvorska 6, Ljubljana, na 2000 lir globe. Kocijan Božidar, uradnica, Mivka št. 11, na 1000 lir globe. Pevec Terezija, prodajalka, Ljubljana, Zadrzna 6, na 1000 lir globe. Rotar Avguštin, posestnik, smartno 10, na 3000 lir globe in 20 dni zavora. Sitar Franciška, posestnica, Stožice 7, na 4000 lir globe in 45 dni zavora.

Zaradi prodaje vina po zvišani cenil in brez računa. Dolničar Alojz, gostilničar, Gradišče 13, Ljubljana na 1000 lir globe. Gostilna se mu zapre za 30 dni. Žitnik Martin, gostilničar, Rožna ulica 15, Ljubljana na 800 lir globe. Gostilna se mu zapre za 30 dni. Zaradi prodaje vina brez predpisane pooblastila Preveda Peris Peter, trgovec, Medvedova ulica 12, Ljubljana na 2000 lir globe. Zaradi prodaje mila brez pooblastila Anderluh Josip, izdelovalec mila, Obirska 18, Ljubljana na 2000 lir globe, 10 dni zavora in zaplenitev blaga. Perme Kristina, gospodinja, Za vasjo 24, na 500 lir globe in 5 dni zavora. Hvala Gorazd, tvorničar, Bizjakova 25, Ljubljana, na 2000 lir globe in 10 dni zavora. Strelec Konrad, tvorničar, Podmilščakova 42, Ljubljana na 2000 lir globe in 20 dni zavora. Zaradi tihotapstva mila Mahovec Antonija, gospodinja, stanujoča v naselbini Venček, izročena je bila sodni oblasti in blago je bilo zaplenjeno. Zaradi tihotapstva moka Jurman Ivan, vpočojenec, Celovška 23 na 2000 lir globe in 30 dni zavora. Jurman Maksimilijan, uradnik, Celovška ulica 23, Ljubljana na 2000 lir globe in 30 dni zavora.

Ker so izročili obrtnikom odrezke za ves mesec namesto vsak dan Keric Emanuel, profesor, Stari trg 26, Ljubljana na 100 lir globe. Gabrišek Stanislav, uradnik, Gledališka stolba 3 na 100 lir globe. Petkovšek Mihael, trgovec, Mirje 4, Ljubljana na 100 lir globe. Melihar Stane, Trg Roma 3, Ljubljana na 100 lir globe. Janež Gabrijel, učitelj, Kotnikova ul. 23 na 100 lir globe. Damjak Viktor, inspektor, Cesta 29. oktobra 9, Ljubljana na 100 lir globe. Basur Hugo, inspektor, Tavčarjeva ul. 3, Ljubljana na 100 lir globe. Gadel Mario, zasebnik, Vrtača 3, Ljubljana, na 100 lir globe. Popović Zdravko, zasebnik, Krizevniška ul. 11, Ljubljana 100 lir globe. Krasojevič Perica, gospodinja, Bleiweisova 48, Ljubljana na 100 lir globe. Rupel Karel, zasebnik, Verstovškova 23, Ljubljana, 100 lir globe.

Zaradi nepravilne registracije racionalnih predmetov: Tomšič Franc, gostilničar, Ulica 29. oktobra št. 4, Ljubljana na

2000 lir globe, za 30 dni se mu zapre gostilna. Zaradi opuščene prijave racionalne blaga: Ivan Lampret, trgovec, Florjanska 30, na 3000 lir globe, 25 dni zavora in zaplenitev blaga, Leon Medvedšek, potnik, Karlovska ul. 8, Ljubljana na 2000 lir globe in 10 dni zavora. Zaradi opuščanja prijave obutve Šega I. trg., Wolfova 12, Ljubljana, ovaden sodišču. Ker ni izobesil cenika Guštin Stanislav, trgovec, Bleiweisova 9, Ljubljana na 600 lir globe.

Zaradi prodaje kruha brez odtegnitve predpisanih odrezkov Piskar Ivan, pek, Ljubljana, Bleiweisova 7, Piskar Ivana, pekova žena, Ljubljana, Bleiweisova 7. Oba na 2000 lir globe. Šuligoj Benedikt, pek, Ljubljana, Šmartinska cesta 64 na 1000 lir globe. Šef Franciška, pekova žena, Ljubljana, Florjanska 21, na 300 lir globe. Petrič Silvester, pek, Ljubljana, Karlovska 10 na 300 lir globe. Bartol Franc, pek, Florjanska ul. 8, Ljubljana na 600 lir globe. Duhanič Ana, pekova žena, Ljubljana, Klunova 11 na 500 lir globe. Zaradi višanja cen Robežnik Ivan, posestnik, Vič 49 na 200 lir globe. Sever Ivan, posestnik, Kleče 12 na 300 lir globe. Ker je prodajal riž brez predpisanih odrezkov in ker je odtegnil živilske odrezke za moko, testenin in kruha brez izročitve blaga Alojz Vrtačnik, trgovec, Ljubljana, Tržaška 19 na 1000 lir globe. Zaradi skrivnega zakola Jark Franc, posestnik, Orle 13 na 228 lir globe in 7 dni zavora. Zaradi zlorabe uporabe živilskih kart Ivan Gabrenja, Beethovna 15, Ljubljana na 300 lir globe. Božič Alojzija, strojnikova žena, Ljubljana, Gajeva 7/II na 600 lir globe. Ker niso prijavili prašičev Žihari Andrej iz Planine pri Rakeku 2, kaznovan na procesne stroške pogojno eno leto in 500 lir globe, na isto kazen Benčan Jernej, Planina 95 pri Rakeku. Radi višanja cen Lesar Ignac, trgovec, Ciglarjeva 15, Ljubljana na 200 lir globe in 7 dni zavora. Kuvar Ivan, trgovec, Stara pravda 1, Ljubljana na 500 lir in 15 dni zavora. Končan Josipina, trgovka, Zgor. Šiška, Pod Hrasko št. 1, Ljubljana na 150 lir globe in 7 dni zavora.

Madžarski delež v novi Evropi

Budimpešta, 12. avg. s. Minister za oskrbo je objavil v reviji »Das Schaffende Ungarn« zanimiv članek o deležu Madžarske pri vojnem oskrbovanju evropskega kontinenta. Madžarska sodeluje v gigantskem boju proti boljševizmu in Anglosasom, piše minister, ne samo s svojim orožjem, temveč tudi s svojim gospodarstvom. Zavedajoč se, da s tem krepko prispeva k ustvarjanju nove Evrope, ki jo hočeta Duce in Hitler. Madžarsko poljedelstvo se ne zadovoljuje z doseženimi uspehi pri oskrbovanju države z vsem potrebnim in s pošiljanjem presežka svoje proizvodnje v države osi, temveč hoče še povečati svojo proizvodnjo. V ta namen in da bi madžarsko poljedelstvo sodelovalo v novem evropskem gospodarstvu, je vlada določila kredit milijardo pengov za tehnična sredstva za pospeševanje proizvodnje. V okviru trgovinskih pogodb z Italijo in Nemčijo daje Madžarska obema velikima zaveznikoma trdnjavama na razpolago presežek svoje poljedelske proizvodnje. Presežek žetve v Bački, pokrajini, ki je zopet sestavni del Madžarske po propadu Jugoslavije, je na razpolago vojnemu oskrbovanju osi. Tudi v industriji je celotna vojna proizvodnja na razpolago silam osi. Madžarska, zaključuje pisec, je zvesta poslanstvu svoje tisoletne civilizacije in namerava dati vse svoje sposobnosti na razpolago vojni, ki

Spomini na staro Ljubljano

Današnji ljubljanski rod bo sredi vojne gotovo zanimalo, kako je bilo pred sedemdesetimi leti z živiliškim trgov v Ljubljani in kakšni so bili semj. Evo.

Na Mestnem trgu od Robbovega vodnjaka prav do sedanjega Skabernetove trgovine je bil živiliški trg. Tu sem so prinesle prodajalke iz okolice v kosararji in jersbasih krompir, fižol in razne druge pridelke kar na tla, ker ni bilo lo in tudi ne stojnice ali klopi za prodajo. Okoli Robbovega vodnjaka se je prodajalo največ kisle zelje in repa, proti mestni hiši pa mlečni izdelki. Od Robbovega vodnjaka prav do gostilne pri Kolovratarju so imele Krakovčanke in Trnovčanke in razni mestni vrtnarji svoje prostore za zelenjavo. Tudi tu so imeli prodajalci kosare kar na tleh. Sadje so prodajali za stojno cervkijo, mesarji pa so imeli svoje stojnice ob nabrežju Ljubljane. Kokoši, jajca, kunce so prodajale kmetice ob zidu starega licejskega poslopja. Tičarji so imeli tudi svoj prostor in sicer na Čevljarškem mostu in na trgu pod Trančo. Prodaja ptičkov je bila pred 70 leti prav živahna, prodajali so v kletkah razne ptice-pevke ter mravljinčja jajčka.

Semjov je bilo pred 70 leti in tudi še več let pozneje prav dosti. Na Krekovem trgu so postavili razni kramarji in tudi nekaj ljubljanskih trgovcev lesene lope. Kjer so prodajali obleke, kuhinjsko posodo, otroške igrače in kaj še vse! Na Krekovem trgu je imel tudi stari Bernatovič precej veliko lopo, kjer je prodajal samo obleke.

Usnje je bilo na prodaj na Vodnikovem trgu; nasproti stolnici prav do roba hodnikov pa so imeli židi svoje mizice, kjer so prodajali razne galanterijske stvari, tudi knjižice, podobice in razno drobno robo. Ti prodajalci so prav živahno prodajali, veliko govorili, ponujali in spretno uganjali reklamo za svoje predmete; govorili so večinoma hrvaški. Tudi starinarji so imeli za časa semjov veliko kupčijo; njihov semj je bil kar na cesti na Bregu; dobil si za mal denar stare čevlje, hlače, suknje, srajce, ne sicer po novi modi, pač pa za največjo silo.

Otroci so imeli pred 70 leti veliko zabave, ko so hodili popoldne iz šole. Na Krekovem trgu so bile različne panorame. Za noviči si dobili vstopnico in povrh še darilo. Cirkusi so začeli predstave šele zvečer. Na Mestnem trgu je bilo marsikatero popoldne prav živahno. Prišli so razni glumci z opicami, medvedi, psi in orli. Opice so plesale, jezdile na pse, streljale s puškami, osei je znal računati in je štel z nogami po tleh toliko časa, kolikor je narekoval njegov gospodar. Otroci so imeli velikansko zabavo, plačali pa niso za predstavo nič. Vse te komedije so se nehale sredi mesta pred 50 leti, ko so panorame, cirkusi, vrtiljaki in drugi tinglejtangliji dobili svoj prostor v Lattermanovem drevedu. Pred leti pa jim je tudi tam odklenalo in zadnja leta pred vojno smo videli kak uboren vrtiljak ali panoramo le še na periferiji, širše zabavišče pa se je vključilo v okvir pomladnega in jesenskega vele-sejma.

Izlet Ljubljancem so bili pred 70 leti še jako skromni, kar se tiče daljave, zato pa, kakor smo že rekli, precej izdatni do-bre pupice in papice. Da bi kdo lažil v pla-nine! Le čemu, ko je pa bližnja okolica ponujala vse, kar se spodobi za nedeljski izlet. Toda tu naj vam predvsem opišem nekaj spominov na šolske izlete.

Otroci so hodili s svojimi učitelji na Spodnji in na Zgornji Rožnik. Na Zgor-njem Rožniku je bila ob vsakoletnem šol-skem izletu maša, po maši zajtrk pri go-stilničarju Persinu, potem pa so bile razne igre in petje na prostem. Spominjam se prav dobro, kako je učenec IV. razreda Dečman samostojno nastopil s pesmico: »Allein, allein nach Mexiko — ist weiter als nach Bremen«. Vse je očaral s svojim lepim glasom. Učitelji so rekli: ta postane še operni pevec! No, gospod Dečman pa ni hotel postati operni pevec, temveč je ugleden tovarnar in lastnik trvdice Vidic & Co. Večji šolski otroci in dijaki smo imeli majniške izlete na Šmarno goro, v Mengeš, na Vrhniko ali vsaj v bližnjo ljubljansko okolico.

Ljubljanski meščani so hodili ob nede-ljah na izprehod v šiško, na Spodnji in Zgornji Rožnik, na Lavrico, Dobrovo, Vič in Glince. Mestni stan ni hodil daleč; go-spada je najrajši sedela v švicariji, kjer si dobil dobro belo kavo, pivo, dober pri-grizek. V švicariji je tudi večkrat igrala godba. Bila je to lična, stara hišica, okoli nje pa mizice. Hišico je pred 40 leti mest-na občina podrla ter sezidala hotel »Tivolci«, ki pa se ni obnesel in samuje tudi še dan-es.

Nemški pisatelj Joh. G. Seume je prepo-toval peš Nemčijo, Avstrijo in Italijo ter je svoje spomine objavil v posebni knjigi: »Spaziergang nach Syrakus im Jahre 1802«. Ustavil se je za nekaj dni tudi v Ljubljani; potem je zapisal, da je Ljubljana majhno, priukupno mesto, ima malo gledališče, lepe izprehode in lepo okolico ter veliko trgo-vskega prometa. Omenja tudi kavarno »Švi-carijo«, ki mu je bila prav všeč.

Šel sem pred 70 leti z očetom na izlet, ki mi je še v prav dobrem spominu. Kro-jaska zadruga se je namreč razšla in od-borniki so sklenili, da njeno bandero po-darijo revni farni cerkvi na Jančah; po-slali so bandero tja got po posebnem slu. Ko je župnik dobil bandero, se je zelo raz-veselil ter povabil krojače in njihove dru-žine na Janče. Neko nedeljo v poletju so se ljubljanski krojači res odpravili na izlet. Bili so med njimi: Geba, načelnik in bla-gajnik razpuščene zadrge, Penn, Juraj, moj oče in še gruča drugih. Pridržišli sta se še čevljarški mojster Spintre in upoko-jeni stotnik Zitterer. Vsi so vzeli s seboj žene in otroke. Peljali smo se po železnici od Laz, potem pa hajd na goro. Župnik, že priletel mož, je vse lepo pozdravil; va-ščani so streljali z možnarji, bil je prav slovesen dan. Najprvo smo šli v župno cer-kev, kjer je imel župnik svečano opravilo s pridigo, v kateri je omenjal prihod go-stov in razlagal obe sliki, ki sta bili na benderu. Po maši je bilo kosilo za goste v župnišću. V prvi sobi je bila velika miza, okoli nje gostje, med njimi tudi oče in jaz, Spintar, Zitterer in dva žandarja, ki sta imela ta dan službo na Jančah. V drugi

sobi so bili župnik, štirje ministri in otroci gostov. Župnik je bil velik mladno-ljub.

Po kosilu smo posedli po travi in občudo-vali razgled. Vaščani pa so pridno streljali. Nato so bile litanje, ki jih je opravil žup-nik, po litanji mala južina: kruh in ko-zarec vina. Po kratkem počitku je bil od-hod. Prijazni župnik je nekaj časa spremlil goste; pri razhodu pa poljubil vsakogar, moške, ženske, otroke. Jaz sem bil takrat

še majhen pobit, župnik me je dvignil in me poljubil na čelo. Bil je res prav lep izlet, ki se ga spominjam, kadar ob lepem dnevu pogledam proti Jančam. Pri tej pri-liki naj omenim le še sledeče: pokojni Zit-terer je bil avstrijski stotnik, po bitki pri Solferinu in Kustoci je dobil visoka odliko-vanja in plemstvo. Nato je šel v pokoj, ker je bil tudi ranjen ter je umrl v Ljub-ljani pred 30 leti v visoki starosti.

E Josin

Kronika

Gigli v Berlinu

Na pobudo nemške delovne fronte je bila preteklo nedeljo v Berlinu ve-lika glasbena prireditev za italijanske delavce, zaposlene v nemški vojni indu-striji. Prireditvi so prisostvovali tudi nem-ški vojaki, vojni ranjenci in nemški delavci, zaposleni v oborožitveni industriji, navzoč-ni pa so bili tudi najodličnejši predstavi-niki, med njimi zastopniki italijanskega poslanika minister Del Porta, vodja de-lovne fronte dr. Ley ter zastopniki stranke in armade, uradniki italijanskega poslani-štva in generalnega konzulata in vodje ita-lijskih sindikatov. Operno gledališče, okrašeno z zastavami Italije in Nemčije, je bilo nabit polno. Nastopila sta Beniamino Gigli in operna pevka Lilana Lemnitz, so-deloval pa je tudi orkester državne opere pod vodstvom dirigenta Ericha Bochnerja.

Dve zlati maši v Stični. Na Veliki Smaren bosta v Stični praznovala zlati ju-bilej mašništva dva župna pastirja lavan-tinske škofije: dekan Franc Lom in župnik Anton Kocjančič, ki uživata gostoljubje v stiškem samostanu. Dekan Franc Lom se je rodil 15. decembra 1867 v Volini na Češkem, po maturi pa je prišel v mariborsko bogoslovje in je bil leta 1892, na dan sv. Jakoba posvečen v mašnika. Pastirval je kot duhovnik v Sočanju, nato pa je bil župnik pri Sv. Petru na Kronski gori in slednjič v Šmarju pri Jelsah, kjer je postal 1. oktobra 1928 dekan in duhovni svetnik. Župnik Anton Kocjančič pa se je rodil 9. januarja 1868 v Lomu pri Trzinu in je po maturi stopil v ljubljansko bogoslovje. 23. junija 1892 je bil posvečen v mašnika in je najprej služboval v Vodcah, pozneje pa kot župnik v Gozdu pri Kamniku in na Mirni. Po začasnem pokloju zaradi bolehnosti je šel službovat v lavantinsko škofijo in sicer na Ponikovo in potem za župnika v Jurkloster, od 1. marca 1934 pa je župni-koval na Prihovi pri Konjicah.

Smrt poslednjega izmed Garibaldijevih tisoč junakov. Sredi stotega leta svojega življenja je v Napoliju umrl Gennaro Ro-manelli, po vsej priliki poslednji izmed Ga-ribaldijevih tisoč junakov, ki so se bili z njim leta 1860 izkazali v Marsali na Siciliji in začeli pohod za zedinjenje in osvobo-jevanje Italije. Romanelli, ki se je rodil leta 1843, takrat še ni bilo 18 let, šest let pozneje se je z Garibaldijem udeležil po-hoda na Trentinsko. Romanelli je živel sam zase s svojo 50 letno hčerko, ki je skrbela zanj. Zaradi svoje skromnosti, poštenosti in pa zavoljo zgodbi, ki jih je imel za se-boj, je bil spoštovan daleč naokrog.

Soprog madžarskega državnega upra-vitelja vitez Horthyja je v ponedeljek zvečer govorila po budimpeškem radiu. Obrnila se je na madžarsko družbo in dala smernice za razne pomožne akcije ter za širokopotezno podporo vseh madžarskih vojakov, ki se bore na ruski fronti. Njen govor je bil uvod v veliko zbirko zimskih potrebščin za izpopolnitev zimске oskrbe madžarskih vojakov.

Otvoritev nove italijanske šole v Bu-dimpešti. Ob pričetku prihodnjega šolskega leta bodo v Budimpešti slovesno otvorili novo italijansko osnovno šolo, združeno z otroškim zavetiščem za italijanske deca. Otvoritvi bosta prisostvovala tudi prosvet-na ministra Italije in Madžarske.

Trikrat trojčki. Letizija Altieri, 38 letna delavčeva žena iz Torina, je pred dnevi ro-dila trojčke, vse tri ženskega spola. Prej je imela 12 otrok, izmed katerih jih je 11 še živih. — V Nonantoli pri Modeni je 22letna delavčeva žena Angelina Vincenzi rodila trojčke, fantka in dve deklici. Njen mož se trenutno mudi v Nemčiji za delom.

— V Cessalu pri Trevisu pa je Erminia Ravasini, žena črne srajce Uga Ravasini, rodila hčerko in dva sinčka hkratu. V znak svoje trdne vere v zmago sil trojnega pak-ta je hčerko krstila na ime R-ma, oba sinčka pa na imeni Berlin in Tokio.

Sto parov dvojčkov. Dnevnik »Stam-pa Sera« poroča o uvaževanju vrednem rekordu, ki so ga torinske matere dosegle od marca lanskega do marca letošnjega leta. V tem času je bilo v Torinu rojenih nič manj kakor 98 parov dvojčkov, to se pravi, 196 novorojencev, ki so prinesli brata ali sestro kar s seboj. Največ dvojčkov se je rodilo v septembru in de-cembru, vsakokrat po 11 dvojic. Bilo je 28 parov mešanega, 27 parov moškega in 43 parov ženskega spola. Zanimiva je ugo-tovitev, da zavzemajo dvojčke ženskega spola tako velike deleže. — Trojčki so kaj-pak brez primere večje redkosti. V istem letu so matere trojčke samo dvakrat ro-dile, enkrat v decembru, drugič pa v mar-cu. V prvem primeru so bili vsi 3 novoro-jenci moškega, v drugem pa 2 moškega, 1 pa ženskega spola. V enem letu je torej sto mater v Torinu rodilo 202 otroka.

Stoletnik, ki še zmerom dela in poje. V Malu pri Vicenzi bo kmet Francesco Ciancherle te dni dopolnil 101. leto svojega življenja. Jubilar je za svoja leta izredno vder in krepak, čestitke prijateljev in so-rodnikov sprejema na pragu svoje hiše in v pomenku z ljudmi kaže takšno blistrno spomina, da se po pravici čudijo vsi. Pri tem rad zapoje tudi kašno popevko iz svojih mladih let. Ciancherle je vse življenje trdo delal, a s pametnim življenjem si je ohranil zdravje in moč. Ko mu prihajajo čestitke, še zmerom rad s prijatelji zvrne kakšno šilco zganja. Imel je pet sinov in po njih ima velika števila vnukov pa še celo krdelo pravnukov in še mnogo njih-o-

vih potomcev. Njegovi sorodniki mu za rojstni dan pripravljajo veliko svečanost. Zjutraj bodo začeli z mašo v župni cerkvi, potem pa se bo okrog mize zbrala vsa šte-vilna družina. Ko bo praznik minil, pa se bo 101-letnik spet marljivo posvetil delu, zakaj kljub enajstemu križu ne drži križem rok. Izdeluje zateznice za žitne snope — napravil jih je nekaj nad 10.000 za letošnji žetev, Chiancherle je napovedal tudi svojo smrtno uro — umrl bo, pravi, 27. septem-bra 1945. Pa kakor uživa sicer velik ugled in spoštovanje, tega mu nihče ne verjame.

Tudi s Slovaškega poročajo o hudih nevihtah, ki so razsajale zadnje dni, zlasti v vzhodnih predelih. Najbolj je bil prizade-t okraj Bartfa, Silovito je treskalo, to-ča je uničevala letino, hudourniki so ru-šili poslopja in odnašali plodno zemljo. Ce-la vrsta ljudi je bila ranjena od debele toče. Posamezni kosi ledu, ki so padali iz-pod črnega neba, so ubili mnogo drobnice. Kakor objavlja slovaški tiskovni urad, ce-nijo škodo na 40 milijonov slovaških kron. Vlada je takoj prihitela prizadetemu pre-bivalstvu na pomoč.

Zvonimir Rogoz na obisku v Zagrebu. Iz »Hrvaškega Naroda« povzemamo na-slednjo vest: Iz Prage je prišel v Z-greb hrvaški igralec in režiser Zvonimir Rogoz, ki se je uveljavil tudi v vrsti filmov kot dober filmski igralec. Gostoval je na des-kah vseh naših gledališč. V Zagrebu ostane dva tedna.

Posvetitev najvišje cerkve v Evropi. Trentinski knezo nadškof je v nedeljo zju-traj posvetil vogelni kamen nove cerkve, ki so jo začeli graditi na gori Vioz v Cevald-ski skupini v spomin hrabrih borcev, pad-lih v dolini Valle di Sole. To bo najvišja cerkev v Evropi, posvečena bo sv. Bernar-du, zaščitniku planincev.

Smrt pod tovarnim avtomobilom Na nepojasnen način se je v Perugii v pol-nem diru prevrnil tovorni avto, ki ga je vozil 31 letni šofer Giuseppe Romiti. Šofer je bil na mestu mrtev, njegov prijatelj Al-do Antolini, ki se je vozil z njim, pa je do-bil hude poškodbe. Prepeljali so ga v bol-nico, vendar je malo upanja, da bo okrevaj.

Ogromne količine žita je prikrlil. Neki predavnik finančne straže je iznenada na-prostil hišno preiskavo na veleposstvu Car-la Spagnolettiya v Andrii pri Rimu. Pre-iskava je odkrila 100 stotov pšenice, 130 stotov ovsu in 12 stotov ječmena, medtem ko je lastnik prijavil samo neznaten del. Spagnoletti je bil aretiran.

Načrt iz nove vasi v vzhodnih krajih. Državni vodja SS in nemške policije Himmler je kot državni komisar za uvrščevanje nemstva razpisal natečaj za najboljše načrte bodočih vasi v novih na-selbinah na vzhodu. Natečaja se je udele-žilo 50 nemških arhitektov. Osnovna misel načrtoval je, da nove vasi ne bodo same strnjene gospolarske skupine, marveč gradbeno organizirane enote, ki morajo imeti svoje prostorno in duhovno središče. V vsaki novi vasi mora nastati »Dom vsake skupnosti«, v katerem se bo razvijalo bo-doče vaško prosvetno življenje. Tak dom vsake skupnosti mora kot znamenje vasi dobiti stolp, viden iznad vseh ostalih va-ških zgradb. Vposleni načrti služijo za-časno za preurejanje sedanjih vasi, po vojni pa bodo osnova vseh novih vasi na vzhodu.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 14. avgusta: zaprt
Sobota, 15. avgusta: ob 17.: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Cene od 10 lir navzdol
Nedelja, 16. avgusta: ob 17.30: Učiteljica. Izven. Cene od 10 lir navzdol
Ponedeljek, 17. avgusta: zaprt

Schiller: »Kovarstvo in ljubezen«. V tej drami je udarno prikazana razlika med aristokratskim in meščanskim svetom ter borbami med poštenostjo in kovarstvom obeh. Igra je zaradi miselnega jedra, ki označja boj za človeško dostojanstvo, vedno aktualna. Igrajo: predsednika Levkar, Ferdinan-da — Verdonik, Kalba — Peček, Lady Milfordova — Mira Danilova, Wurma — Nakrst, Müllerja — Gregorin, njegovo ženo — Polonca Juvanova, Luizjo — Ančka Levar-jeva, knezovega komornika — Raztresen. Zofijo — Jurga Boltarjeva. Ponovitev v so-boto ob 17. po zelo znižanih cenah od 10 lir navzdol.

Radio Ljubljana

CETRTKO, 13. AVGUSTA 1942/XX.
12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Koncert širama Ljubljana. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.25: Vesela glasba in pesmi — vodi dirigent Petralia. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, sodeluje violonist Albert Dermelj. — Orkestralna glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 15.15: Koncert pianistke Marte Bizjak-Valjalo. 17.40: Duet harmonik Mal-gaja. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Simfonična glasba. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Koncert sopranistke Nade Stritarjeve. 21.10: Zanimivosti v slovenščini. 21.15: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 21.50: Preda-vanje v slovenščini. 22.00: Koncert klari-netnega tria. 22.45: Poročila v italijanščini.

Zgodovinski meč iz Donave. Gornjeav-strjski muzej v Linzu se je te dni obogatil z novo zanimivo najdbo. Pri izkopavanju peska ob Donavi so našli srednjeveški meč iz 12. stoletja, ki je bržčas pripadal nekemu vitezu, ki je spremljal cesarja Fri-derika Rdečebračca na tretjem križarskem pohodu vzdolž Donave.

IZ LJUBLJANE

Uprava splošne bolnišnice v Ljub-ljani opozarja, da je obiskovalcem vstop po pol 3. prepovedan in da morajo zapu-stiti zavodno področje vsekakor in brez-pogojno do 3.

Usprejemni izpit za I. razred gimna-zije. V novem tečaju je še nekaj prostih mest. Zato opozarjamo starše, naj vpišejo svoje otroke, ki bodo dobili teme-ljit pouk iz vseh predpisanih predmetov. Prijavljanje dnevno (tudi to soboto in ne-deljo) od 9.—12. Trgovski dom, Gregorči-čeva 27, pritrliče.

Prošnja poštemu najditelju. Vče-raj okrog 10. dopoldne je neka gospa na poti od Masarykove ceste mimo cerkve Srca Jezusovega do pričetka Škofje ulice izgubila torbico, v kateri se je nahajala njena legitimacija s sliko, šop ključev in približno 300 lir. Gospa toplo prosi pošte-nega najditelja, naj ji torbico z vsebino vrne na naslov, ki se nahaja v legitimaciji ali pa v upravo »Jutras«, ker si je bila de-nar izposodila za nakup najpotrebnejših živil.

Vodstvo po razstavi. V soboto 15. t. m. in v nedeljo 16. t. m. bo ob 11. uri spet vodli po svoji razstavi slikar Edo Deržaj. Preteklo nedeljo je občinstvo sle-dilo z velikim zanimanjem njegovim izva-janjem, zato bo gotovo tudi na praznik in v nedeljo napolnilo razstavni prostor v Obersnelovi galeriji.

Kleparski in instalaterski pomočniki in delavci so vabljeni, da se udeležijo de-lavskega sestanka, ki se bo vršil na praz-nik, dne 15. avgusta 1942 ob 1/2 10 dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi. I. nadstopje, soba št. 5. Zaradi važnosti dnevnega reda so vsi delavci imenovane stroke nujno vab-ljeni. — Oddelek industrijskih delojamal-cev PDZ.

Brivske in frizerske obratovalnice v Ljubljani bodo v soboto dne 15. avgusta 1942 odprte od 8. do 12.

Maša zadušnica za pokojnim g. Jo-žetom Majerjem bo danes v petek 14. t. m. v cerkvi sv. Jakoba.

Jezičinski pouk nemščine in italijan-ske določi začetniki in spretni v obliki konverzacije v dopoldanskih ali večernih urah. Prijavite se lahko dnevno od 9. do 12. (tudi v nedeljo): Trgovski dom, pritrliče, Gregorčičeva 27.

Tečaj za popravne izpite v Trgov-domu. V tečajih poučujejo vse predmete za vse razrede gimnazije strokovnjaki te-meljito in uspešno trikrat po dve uri te-densko. Dijaki imajo v tečaju okoli 40 uč-nih ur. Prijavljanje dnevno (tudi še v ne-deljo) od 9. do 12.: Trgovski dom, pritrliče, Gregorčičeva 27.

Z Gorenjskega

Proti umrljivosti dojenčkov. Celovski dnevnik poroča: Vsaka vojna zaraže bole-stne vrzeli v ljudsko življenje. Spričo tega pridobiva življenje vsakega dojenčka še večjo vrednost kakor v drugih časih. Zato je jasno, da se nemško zdravstveno vod-stvo zaveda, kolikvega pomena je ohranitev zdravih dojenčkov. Spričo obzirnega zdrav-stvenega vodstva je umrljivost dojenčkov v Nemčiji tudi v vojni dobi nizka. Seveda pa ta ugodni pojav ni enakomeren v vsej državi. Tako je na primer umrljivost do-jenčkov v velikovškem okrožju višja od povprečka na vsem Koroskem. Vzroki so različni, vendar se dajo večjeje preprečiti. Zaradi tega je velikovski okrožni zdrav-stveni urad započel borbo zoper veliko umrljivost dojenčkov. Sklicani so bili vsi zdravniki okrožja in so dobili potrebna navodila o modernem zdravljenju motenj, ki so pri dojenčkih najpogostejše. Nadalje so dobile podrobna navodila voditeljice pomožnih uradov za matere in otroke. K sestanku so bile sklicane tudi vse babice velikovškega okrožja, saj so one v prvem in najožjem stiku z dojenčki in materami. Tako se bo torej v velikovškem okraju začelo novo delo, da bi ohranili čim več dojenčkov pri življenju.

Uradni obisk po industrijskih obratih. Kranjski okrožni vodja Kuss je s pover-jenikom Fritzejem obiskal zadnji čas raz-ne kranjske obrate. Razgovarjala sta se z delovodji in drugimi nameščenci o gospo-darskem položaju in socialnih zadevah. Obratovodje morajo poskrbeti, da se usta-novijo delavske kuhinje v večjih obratih.

Pogrešana turistka. 28 letna Ani Büch-lerjeva iz Fulplesa v Stubajski dolini je prišla letovat na Baško jezero. Nedavno se je sama odpravila v planine. Ko je bila že precej visoko, so se čuli njene klice, nato je izginila za njo vsaka sled. Na po-moč je bila poklicana planinska straža iz Beljaka, ki je preiskala vse področje, ka-mor se je turistka podala, vendar je doslej še niso našli.

Kmetjska zborovanja. — Novi koroški kmetjski deželni vodja Huber in koroški okraški kmetjski voditelji so sklicali zadnji čas 28 zborovanj, na katerih je 4300 ko-roških kmetov poslušalo navodila o letoš-nih oddaji letine in o jesenski obdelavi polja. Zborovanja so bila sklicana tudi v Meziški dolini, kjer so kmetom razlagali nemško kmetijsko gospodarstvo.

Nesreče, 45 letni tesar Peter Krajnc iz Godešiča pri Škofji Loki je krmil živino. Neka krava ga je sunila z rogom v levo oko in ga hudo poškodovala. 8 letni Arnulf Cizernik iz Celovca se je peljal s kolesom po Blejski cesti. Podrja je neki moto-rist in so se dečku pretresli možgani. 20-letni čevljar Miha Cvetko iz Celovca je zašel z desnico v stroj in si je roko občut-no poškodoval. Poškodovanci leže v bol-nišnici.

Gostovanje malih dunajskih pevcev v Celovcu. Znani bruh dunajskih malih pev-cev letuje letos spet v svojem planinskem domu pri Majerniku na Koroskem. Počit-nice izkorišča za to, da pod vodstvom celo-vškega intendanta dr. Viljema Mayerja-Fürsta naštudiva Gluckovo opero »Sam je kriv«. Premiera bo na praznik 15. t. m. v celovškem gledališču. Poleg opere bo zbor pel klasične zborn, ljudske pesmi in du-najske popevke.

Okrevanje za rudarje je urejeno pri Sv. Krvi na Koroskem. In sicer je bil pre-urejen terasni hotel »Sonnenhof«. Rava-telj Bratovski skladišče za Gradec—Dunaj

je pri otvoritvi rekel, da je novo okrevali-šče mejnik v okrevanju težko zaposlenih rudarjev. Okrevališče v prekrasni planin-ski pokrajini je tem pomembnejše, ker so tu že v 15. stoletju v najtežjih razmerah iskali zlato.

Pomoč pogorelem. Nad Mežico je pogo-rela domačija Ledinkove družine, ki je tako izgubila vse svoje premoženje. Me-žičani so priredili zbirko ter oskrbeli po-gorelece z denarjem, obleko in perilom, da je vsa družina za prvo silo preskrbljena.

V Guštanju je priredil učiteljski zbor celovškega konservatorija komorni kon-cert. Na spovedu so bili Beethoven, Haydn, Mozart in Brahms. Dvorana Volksbunda je bila polna.

Mladina iz Meziške doline, in sicer iz Guštanja, Prevalj, Mežice in Crne, je bila sklicana k tridnevemu obveznemu nabi-ranju borovnic. Nabrala je vsega skupaj 9450 litrov in je tako dvignila celotni uspeh velikovškega okraja na 17.950 li-trov. Vse te borovnice bodo prekuhali za vojake na fronti in po lazaretihi.

Pod črnim nebesnim obokom

Ljubljana, 13. avgusta.

Zapisali smo, da se ob mlaju vreme rado spreminj. In tako se je res zgodilo tudi tokrat. Mlaj je bil v sredo zjutraj. Čez dan je sonce močno prigravalo, živo srebro se je dvignilo na 28.6° C, kar je sredi av-gusta kar zadostna vročina. Lepemu jasne-mu večeru pa je sledila soparna noč in v četrtke zjutraj se je Ljubljana zbudila pod obokom sivih in temnih oblakov. Živo srebro je davi beležilo 14° C, torej približno toliko kakor 6. t. m. Vsa jutra v dobi medtem so bila hladnejša in so nam pri-našala lepe dni.

Kmalu po 9. uri se je nebo na zapadni strani Ljubljane docela potemnilo. Jekleno siva težina nebesnega oboka, kakršna se že dolgo ni bočila nad Ljubljansko pokra-jino, je napovedovala hudo uro. Okrog pol 10. se je tako stemnilo, da smo morali po vseh uradih in obratih prižgati elektriko, če smo hoteli nadaljevati delo. Daleč od zapada se je javljalo zamofiko bobnenje in bliski so švigali vedno bliže nad Ljub-ljano. Zapadnik je gnal oblake čez nebo kakor orjaške armade. Ob pol 10. je za-čelo deževati, izprva rahlo, potem vedno močnejše. In že je med bliskanjem in grmenjem naraščal naliiv, ki se je stopnjeval od minute do minute.

Najhuši naliiv je trajal kake četrt ure. Dež se je močno odbijal od streh, zidovja in tlaka, žlebovi so komaj sproti požirali nenadno obilje. Nekajkrat se je močno za-bliskalo, toda začudo je kmalu nastopila izprememba. Nevihta se ni razbescnela z isto silo, kakor jo je napovedoval črni obok. Že ob 10. je nehala grmeti, nebo je spet dobilo medlejšo barvo in dež je še pol ure enakomerno napajal zemljo kot dobrodo-šlo blagoslov po zadnjih toplih in suhih dneh. Po enajstih se je začelo nebo spet jasiti in je celo posijalo sonce.

Po stopinjah Marca Pola

Mlad torinski rojak, Stanislav Franchi, ki se že delj časa mudi v Perziji, si je na-šel zanimivo in hvalevredno nalogo, da raz-čisti in obnovi pot, ki jo je bil znameniti beneški raziskovalec Marko Polo pred dav-nimi stoletji napravil v deželah Bližnjega in Daljnega vzhoda. Franchi se je z ve-liko vnmom posvetil študiju perzijskega je-zika, običaje in izročil, zgodovine in zem-ljepisa, in ko je svoja dognanja primerjal z zemljepisnimi, gospodarskimi in moral-nimi zapiski Marka Pola, je do neke mere zanesljivo ugotovil črto njegovega pohoda v Azijo.

Doslej ni bilo znano, kdaj se je Marko Polo s svojo karavano odpravil na pot in kako dolgo se je na potovanju mudil. Franchi sodi, da je veliki Benečan krenil iz Lazazza leta 1272 in se je vrnil v Be-netke leta 1295. Vse njegovo potovanje je torej trajalo 23 let. Leta 1275 se je mudil v Perziji. Njegovi zapiski kažejo, da je bil pozoren, oster in kritičen opazovalec. Ne-katere napake, ki jih kažejo njegovi spisi, ne izvirajo izpud njegovega perasa, temveč iz dostavkov iz druge roke. Marko Polo je imel precej jasno predstavlo o Perziji Tar-tarov in mnogo čvrsteje zemljepisnega znanja o Iranu. Deželo je razdelil na osem pokrajin

SPORT

Sportniki v oporokah

Tudi marsikateri športnik, ki ga je vojna poklicala od sporta na fronto, je moral že pustiti življenje v najvišji službi za domovino, in med takimi zavzemajo — vsaj razmeroma — največje število športniki iz Finske. Doma v Helsinkih pa so kljub tem žrtvam iz športnih vrst vendarle prepričani, da bo v petih ali desetih letih mladi finski naraščaj spet zasigural Finski njeno ugledno mesto med športnimi narodi sveta.

Znani finski športni voditelj Lauri Pihkala, ki ga mnogi imenujejo in poznajo z imenom »profesorja sporta«, se tudi bori med svojimi tovariši na vzhodni fronti. Njegova oporoka, ki jo je s fronte poslal domov, se začneja takole: »Šport je potreben za narodno obnovo, vendar mora ostati zvest svojim posebnim pogojem in svojem notranjemu pomenu. Brez sporta se ne morejo reševati naloge bodočnosti. Najvišji čaji sporta naj bodo vzgoja, zdravje, vztrajnost in hrabrost, s pomočjo katerih se narod lahko obvaruje bolezni, slabosti in strahu.« Kakor vidimo iz teh nekaj stavkov, so misli tega odličnega finskega športnika celo v neposredni bližini sovražnika še zmerom osredotočene na glavne naloge sporta.

Za vsebino neke druge športne oporoke se je izvedelo v zadnjem času iz Nemčije. Znani hokejski igralec Ulrik Weber je padel na vzhodnem bojišču pri izvrševanju svoje dolžnosti za domovino. Pri njem so našli oporoko s tole željo: »V začetku vojne sem sklenil življenjsko zavarovanje za vsoto 3000 mark. Če me bo smrt dohitela v vojni, dajem ta znesek na razpolago mojemu društvu za dograditev športnega igrišča.« Tudi zadnje misli tega junaka so bile posvečene sportu.

(Po Sportni službi E. S.)

Čisto na kratko

V Viareggio, kamor so že prispeli hrvaški teniški igralci, se zaključujejo zadnje priprave za mednarodni dvoboj med Italijo in Hrvaško za teniški rimski pokal. Italijanska ekipa, ki jo sestavljajo bržkone iz istih igralcev, ki so dobili zadnje srečanje proti Madžarom (s Cucellicem na čelu), je imela nekaj dni skupnega treninga v Montecatini in vsi računajo, da se ji za zmago v teh treh dnevih ne bo treba posebno naprezati. Hrvatske barve bodo tudi to pot zastopali isti ljudje, in sicer: Mitić, Pallada, Branović, Šarić in Würth. Po njihovi nedavni zmagi nad Rumunijo v Bukarešti pa so tudi Hrvati dovolj optimisti glede izida tega dvoboja.

V Beogradu sta zadnjo nedeljo odigrali enajstinci BSK in SK 1913 odločilno prvenstveno tekmo. Po izredno napeti igri do zadnje minute je zmagal BSK z 2:1 in tako zbral enako število točk kakor njegov večni rival SK 1913.

Mariborska nogometna enajstotica postarjev je preteklo nedeljo gostovala daleč na Zgornjem Stajerskem, v nekem Veitschu v dolini Murice in dosegla tamkaj neodločeni izid 3:3. Ker so to prvi nastopi novo ustanovljenega mariborskega moštva, si morajo ti začetniki iskati primernejših partnerjev izven domačega mesta.

Kakor objavljajo v nekaterih strokovnih listih v Nemčiji, bodo nekatere smuči, ki so jih lani smučarji oddali za vojne namene, v letošnji sezoni začasno spet izposojene za civilno uporabo. Pri tem gre predvsem za tako smučarsko opremo, ki ni bila porabna za vojske na fronti, dobili pa jo bodo na posodo samo okrevajoči vojaki ali taki, ki so na dopustu, in pa delavci, ki so zaposleni v oborožitveni industriji.

Na fronti je padel znani avstrijski športnik Harald Polický, ki so ga najboljši poznali dunajski telovadni krogi kot strokovnega učitelja bivšega dunajskega akademškega telovadnega društva.

ZABAVALA

Pavel in Peter sta šla popivat. Tu četrni in tam četrni in kmalu je bila mera polna. Vesela je bila pot proti domu! Na srečo sta našla hodo, kjer sta oba stanovala. Pavel je spremljal Petra do stanovanjskih vrat. Pred Petrovimi vrati je stal lončen pisker za mleko. — To bi bilo lepo Peter! — Kaj pa? — Ali ni razbila pisker. — Da, lepo! vzklilec Peter. — Ali naj ga, Peter? — Le daj! Pavel iztegne nogo in pisker se zakotali po stopnicah. Črepanje zavzame. Peter se od smeha drži za trebuh. Pavel ga prime za ramo: — Kako se moreš smejati! Ali ne veš, da je to lonce tvoje žene? Peter se zareži: — Motiš se, prijatelj! Tega si je večeraj moja žena izposodila od tvoje!

Viteška oprava našega stoletja: delavec pri električnem varenju — Na desni: tovariš ob stružnici

Mali ropar v našem grmičevju

Med najbolj čudne prikazni v ptičjem svetu spada poleg kukavice, ki je kot priživica po raznih tujih gnezdih na zelo slabem glasu, srakoper. Ob njegovem imenu se poznalci prirode brž domislijo njegove najgrše navade, da nabada svoje žrtve na trne ali na koničaste vejice. Pred tem neusmiljenim operjenim morilecem ni varna nobena živa drobnjad, ne čebele, ne muhe, ne hrošči, ne metulji kakor tudi ne martinčki, žabe, miške in manjše kače. Ugo-

nablja pa tudi mlade ptice po gnezdih. Celo nasproti roparicam je sovražno razpoložen in jih kričeče zasleduje. Sila bistro opazuje in se hudo rad prepira. Oponašati zna glasove malih ptic pevki, s čimer preslepi marsikatero žrtev, ki se počuti varno, pa jo nenadno napade zavratnik, drobnj ropar.

V naših in sploh srednjeevropskih krajih je najpogostejši zastopnik tega rodu mali, rjav srakoper, imenovan tudi setnica. Samček je zavoljo pestrega perja štet med najlepše ptice. Najrajši prebiva po gostem trnjstvu, zlasti po živih mejah. Priroda ga je obdarila s pravicami roparskim kljunom, s katerim premaga tudi živali, ki so dosti večje od njega. Srakoperjev lovski revir obsega širši okoliš gnezda, kjer sedi samička

na jajcih. Srakoper zelo rad tiči na konicah in bodicah grmovja, od koder se kakor roparski vitez razgleduje po svojem plenu ali po sovražnikih svojega gnezda. Čim ugleda žrtev, se bliskovito požeze nanjo ter jo popade s kremplji in kljunom. Mladi rod v gnezdu se izvali v prvi polovici junija. V avgustu, nekaj dni potem, ko zapustijo mladiči gnezdo, se začne srakoperji seliti iz naših krajev. Čez južnovzhodno Evropo jih vodi pot v tropično Afriko.

Prejšnje čase so tega napadalnega viteza pogostokrat izsolali za ptičji lov. V ujetništvu postane kmalu krotak, razveseljuje človeka s svojo čudno pevsko umetnostjo, s katero posnema druge ptice. Nasproti ostalemu krlitnemu rodu ostane dosledno neznošen in morilski. Njegova grozovitost, ko z ostrim kljunom razkosa živo žrtev ali pa jo prebode z ostrimi kremplji, je živ zgled, kako trda in brezobzirna je borba za obstanek v svobodni prirodi. Treba pa je biti vedno pričen: res napravi mali ropar z uničevanjem mladih krlitih pevcev mnogo škode, toda obenem pokonča tudi mnogo škodljivcev. Nemški kmetje so zadnja leta posekali mnogo živih mej, kjer se je prej razvijalo živahno življenje ptic in žuželk. Srakoperji so se znašli v zadregi, ker niso imeli kam nabadati svojih žrtev in se je tako dan za dnem krčila njihova zaloga. Pri Celovcu pa je okrožni kmetijski vodja Ozbič napravil zanimiv poizkus. Blizu svoje hiše je med grmič razpel bodljikavo žico, in glej — srakoper se je takoj preusmeril in je začel svoje žrtve nabadati na žičnate bodice. Očitno je zadovoljen s kakovostjo žice, tembolj, ker se ne odlomi, kakor se to pogostokrat primeri na pravem bodičju.

Proti čezmernemu navalu na železnice

Nekaj umestnih ukrepov za razbremenitev vlakov in osebja v vojnem času

Milano, 12. avgusta. V prizadevanju, uvesti več discipline v potniški in tovorni promet ter vlake in službene osebe razbremeniti tam, kjer se to brez škode da, je železniška uprava izdala razne smotne ukrepe, ki so že pokazali prve blagodejne učinke.

Tako so na glavni postaji v Milanu od preteklosti sobote jutraj pa do ponedeljka ob 10 dopoldne ustavili prodajo peronskih listkov. Ljudje, ki imajo zlasti za čas nedeljskega počitka navado, da brez vsake potrebe ali pa zaradi kakšnega malenkostnega osebnega ugodja prihajajo k vlakom na kolodvor in na ta način večajo gnečo in vrvež potujočega občinstva, se s to novostjo prvi trenutek sicer niso hoteli sprijazniti in mnogi izmed njih so skušali brez listka na kakršen koli način že priti na peron, a vratarstvo osebje je imelo stroga navodila in je vse takšne zavrnilo. Da je bil ta ukrep zelo umesten, se je izkazalo od vsega početka. Medtem ko druge dneve prihaja k vlakom na tisoče ljudi, ki nimajo nobenega drugega opravka, kakor da v najboljsem primeru spremljajo kakšnega prijatelja ali

znanca, so tokrat prihajali na peron samo resnični potniki kar je delo vsemu osebju na postaji in pri vlakih zelo olajšalo. Iz Rima poročajo, da se bo takšen ukrep v dnevih 14., 15. in 16. t. m. preizkusil na vseh kolodvorih v Italiji.

Med potujočim občinstvom je zelo priljubljena ugodnost, da si nakupijo vozovnice pri postajnih blagajnah že dan pred nastopom potovanja. Število potnikov, ki so prihajali po vozne listke že dan poprej, je združena naraščala, kar je bilo nedvomno v zvezi z velikim navalom na vlake. Zdej je ravnateljstvo državnih železnic objavilo, da je glede na smotnejšo oddajo razpoložljivih prostorov v vagonih treba to prodajo prenosovati. Od polnoči v torek 12. pa do polnoči 15. t. m. blagajna glavne kolodvoze v Milanu zato ne bo prodajala voznih listkov z veljavnostjo za naslednji dan. Kolikor se bo predprodaja nato vnovič uvedla, pa se v interesu službe in potujočega občinstva naroča, naj potniki prihajajo po vozne listke za naslednji dan v času od 9.30 do 11., od 16. do 17. in od 20. do 22. ure. Potniki, ki se ne bodo rav-

nali po tem navodilu, naj sami sebi pripišejo izgubo časa, če po daljšem ali krajšem čakanju ne bodo dobili voznega listka, kadar pridejo do okenca.

V splošnem interesu so tudi omejitve, ki so potrebne v prevozu prtljage. Vodstva železniških postaj so dobila navodila, da morajo zavrniti vso prtljago, ki ni resnično brezpogojno nujna. V potniške vozove potniki ne smejo jemati prtljage nad 20 kg teže, prtljaga pa ne sme imeti večjega obsega od tistega, ki se prilega prostoru za prtljago nad vsakim sedežem v kupeju. — Kar se tiče koles, je »Jutra« svoj čas že poročalo o novi odredbi, da prtljažni vozovi osebnih vlakov od sobote opoldne do ponedeljka opoldne ne smejo več sprejemati holes na razdaljo, ki je manjša od 100 km. V zvezi s to novostjo pa je pretekli petek število koles, oddanih v prtljažne vozove na glavnem kolodvoru v Milanu, tako naraslo, kakor je bila poprej to navada ob sobotah. Kolesarji se bodo morali na vsak način sprijazniti z dejstvom, da imajo železnice v vojnem času dovolj važnih in neodložljivih nalog in da torej ne morejo ustrezati samovoljnemu željam onega občinstva, ki se nikakor noče odreči privajenim nedeljskim užitek in udobju. Če se ne bo našel kak pripravejši način, da se to vprašanje zadovoljivo reši, bo železniška uprava prisiljena, razdaljo, v kateri je prevoz koles prepovedan, podaljšati od 100 na 150 km.

Na severnem kolodvoru v Milanu je stalno uklinjena prodaja peronskih listkov vsak popoldan pred praznikom in na praznik sam, ob delavnikih pa se peronski listki izdajajo samo od 10. do 20. ure. Tudi ta ukrep je rodil doslej prav zadovoljiv uspeh.

Iz Hrvatske

Regulacija Kolpe. Na mestnem magistratu v Karlovcu je bila pred dnevi seja komisije za regulacijo Kolpe pod predsedstvom mestnega župana. Prisotna sta bila tudi vseučiliški prof. inž. Valerijan Rleser in veliki župan. Mestni župan je poročal o dolgoletnih prizadevanjih za ureditev reke, ki se pričela že pred prejšnjo svetovno vojno. Od takrat se še dandanes v ministertvu narodnega gospodarstva v Budimpešti ršaja celotni regulacijski načrt. Nujna je predvsem ureditev struge pri Središčem in Pukupskem, kjer velike skale v času nizkega vodostaja ovirajo brodarški promet. Karlovaška mestna občina bo za bližajočo se zimo dobila znaten del drv iz teh krajev, zato je nujno, da se ta odsek struge uredi že do jeseni. Ministrstvo domobranstva je mestni občini obljubilo, da ji bo pri tem delu pomagalo s karlovaško pjojnirski četo. Komisija je hkratu razpravljala o ukrepih proti poplavam, ki pogostokrat obiskujejo te kraje. Ker je delo nujno, je komisija izvršila tudi ogled na mestu. — O regulaciji Kolpe se razpravlja že 200 let, zdaj pa prihajajo prvi načrti do svoje izvedbe. Že leta 1869. je bila izvoljena posebna komisija za rešitev tega vprašanja, a žnjim so se bavili že tudi zdravnjaj poprej, za Marije Terezije in Jožefa I. Ureditve reke Kolpe ni važna samo za gospodarski prosep Karlova in neodvisne države Hrvatske, temveč tudi za promet s sosednimi državami.

Službo dobi

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Kuharico

za vsa domača dela iščem. Plača Lir 300 mesečno. Naslov: Tavčarjeva 2-11, levo, predstaviti se dopoldne od 10. do 12. 10683-1

Pridno dekle

za ves dan ali služkinjo iščem za takoj. Vprašati od 15. do 17. ure. Naslov v vseh posl. Jutra. 10688-1

Postrežnico

za vsa domača dela iščem. Plača Lir 300 mesečno. Naslov: Tavčarjeva 2-11, levo, predstaviti se dopoldne od 10. do 12. 10683-1

Postrežnico

dnevno 2 do 3 ure popoldne iščem. Predstaviti se Gosposka 6, I. nadst. 10689-1

Službe išče

Brivski pomočnik dober in hiter delavec, želi menjati službo. Nastop z 20. VIII. ali 1. IX. Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. Jutra pod »Stalno mesto«. 10697-2

Prodaj

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Polnilno pero

akoraj novo »Parker« in par visokim moških čevljev šte. 43 prodam. Vprašati dnevno do 16. ure Gosposka, Tavčarjeva 12-11. 10690-6

Strešno lepenko

domačega izdelka, vse debelosti, dobavlja Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradska ulica 22. telefon 25-13. 113-6

Jesenski plašček

za deklico 4 let, še dobro ohranjen, prodam za Lir 65. Naslov v vseh posl. Jutra. 10413-6

Krajsko mizo

iz trdega lesa prodam. — Naslov v vseh posl. Jutra. 10693-6

Pisalni stroj

severnemu medvedu, pisarniško pohištvo poceni naprodaj. Kornhauser, Dalmatinova ul. št. 10. 10695-6

Stensko uro

lepo, salonsko, prodam za 850 Lir. Naslov v vseh posl. Jutra. 10693-6

Otroške vozičke

vseh vrst (star material) dobiti pri »Prometu«, Napoleonov trg 7. 10694-6

Kupim

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Slamo

vsakovrstno, kupim. Plačam dobro. Ponudbe na Bergman Josip, Ljubljana, Poljanska cesta 85. 10644-7

Wertheim blagajno

večjo, železno kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blagajna«. 10640-7

Knjige

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Album

iz naših gor. I. del, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Planine«. 10681-8

Oblačila

Ženski plašč in čevlje št. 39 in 40 prodam. Ogled od 10. do 11. Naslov v vseh posl. Jutra. 10674-13

Omoro

dvo ali trodelno, dobro ohranjeno ter mizo z 2 stoloma, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjeno«. 10675-13

Kolesa

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Stare bicikle

in motorna kolesa kupimo. Plačamo dobro. Generator delavnica, Tyrševa 13. (Figovec, levo dvorišče). 10687-11

Pohištvo

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Samsko sobo

spalnico, kavč moderno, ter različno pohištvo radi selitve poceni naprodaj. Vprašati Miklošičeva 20. 10686-12

Lokali

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Pisarniški prostori

v Dalmatinovi ulici se takoj oddajo. Kornhauser, Dalmatinova 10. 10666-19

Stanovanje

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Kuhinjo in sobo

shrambo ter predsobo v pritličju, oddam mali družini s 1. septembrom. Pogoji 3-mesečno plačilo v naprej. Naslov v vseh posl. Jutra. 10680-21

3 sobno stanovanje

s kopalnico se takoj odda. Več se polize pri sv. Gregorju, Tyrševa cesta. 10671-21

Sobo odda

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom na uporabo kopalnice oddam eni ali dvema osebam. Event. tudi souporaba kuhinje. Naslov v vseh posl. Jutra. 10693-23

Sončna soba

lepa, se odda takoj. Sv. Petra cesta 39-I. 10673-23

Lepo sobo

z 1. posteljo, souporabo kopalnice, oddam gospodu ali gospodini. Naslov v vseh posl. Jutra. 10693-23

Živali

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Prašička

smo našli. Kdor ga je izgubil, naj pride ponj: gostilna Fabjan, Šibenika 18, Vič-Glinice; najditelja Marija Poljak. 10678-27

Papagajček

moder, ki med drugim najraje izgovarja »kuki priden« ter »dobro jutro« je pred več dnevi ušel. Oddati ga je proti nagradi v trgovini Karličnik v Nebotičniku. 10678-27

Izgubljeno

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Izgubil sem

12. t. m. nalivno pero z zlatim okrasjem. Ker mi je drug spomin, dobi najditelj dobro nagrado. Odda naj ga v ogl. odd. Jutra. 10688-23

Stroji

Beseda L 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Stružnica

za kovine, popolnoma nova z vgrajenim elektromotorjem, 1500 mm delovne dolžine, z »Norton« prestavami itd. naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »+5.000 Lir«. 10670-29

NIVA IN MIKI

Obrnil se je, kakor bi ga bil z bičem oplazil. Luknje, skozi katero je bil prišel, ni bilo več! Vrata so se bila zaprla in Niva je bil ujet. Ni se razburil, ampak je kar moči mirno sprejel položaj, prepričan, da bo neke med hodi našel dovolj široko mesto za izhod.

Ko je nekaj časa vohal in iskal, je jel žreti ribo. V to dehtečo pojedino je bil ves zaverovan, ko se je deset metrov od pasti pokazal iz pritlikavega cedrovja Indijanec, ki je takoj spoznal kako in kaj, nato pa hitro obrnil hrbet in izginil. Pol ure po tem je ta Indijanec pritekel na ravnic, kjer so se dvigala nedavno zgrajena poslopja nove postaje. Zavil je proti skladišču Hudsonbayske družbe. V pisarni, ki so bila njena tla pokrita s kožami, se je bel mož ljubeče sklanjal k ženski. Indijanec se jima je sam pri sebi namuznil.

»Sekiheveina«, zaljubljena dvojica, so bili ljudje na postaji ob Bainskem jezeru že v teh kratkih dneh krstili moža in ženo, ki sta bila priredila veliko gostijo, ko ju je misionar poročil. Ob Indijančevem prihodu sta vstala in se mu nasmehnili. Mlada žena je bila lepa; oči so ji kar sijale od sreče in njena lica so bila vsa v cvetu. Ko jo je Indijanec pogledal, mu je vzkipelo v srcu toplo češčenje.

»Medvedka smo ujeli,« je rekel. »Je pa na „na-pao“, samec. Medvedkov „iskvaov“ ni dobiti, Naneta.«

Beli mož se je zasmeljal.

»Sreča nama očito ne da, da bi dobila medvedka za igračo, Naneta,« je dejal. »Glavo bi bel stavil, da ujamemo samico z mladičem vred... Medved samec? Tega bo treba izpustiti, Mutag. Kožuh ne bi bil za nič. Greš z nama, Naneta?«

Prikimala je in udarila v kratak smeh, ki je izražal vso radost ljubezni in življenja.

»Da, smešno bo gledati, kako bo tekkel nazaj v gozd.«

Challoner je vzel svojo sekiro, dal drugo sekiro Naneti in krenil naprej; Mutag je stopal za njima, držeč puško pripravljeno za vsak slučaj. Za gostim cedrovim grmovjem je Challoner obstal, da bi odločil videl, kaj bo; nato se je odmaknil in dal prostora Naneti, češ, naj pogleda kletko in ujetnika. Nekaj trenutkov je zadrževala sapa in sočutno zrla na ujetega medveda, da je zdaj ves razburjen begal sem ter tja. Mahoma pa je vzkrilnila, in Challoner je začutil, kako so ga njeni drobni prsti krčevito zgrabili za komolec. Preden je utegnil zaslutiti, kaj namerava, je planila skozi cedrovje. Tik pred kletko, še v uri nevarnosti zvest prijatelju, je ležal Miki. Upehan, ker je zamenjal izkopati pod kletko rov do Nive, ni bil ne slišal ne videl, kaj se godi, do trenutka, ko je pičlih dvajset korakov od sebe zagledal Naneto. Srce mu je od radosti poskočilo, goitnil je, kakor bi hotel požreti preobilen grizljaj, in ji za trenutek str-

me pogledal naproti. Nato je z jekom, polnim udružanega hrepenenja, kakor neumen skočil k nji. Challoner je od groze zakričal in z dvignjeno sekiro planil iz grmovja, a v tem je pes že ležal v Nanetinem objemu. Challoner je presenečeno pobesil sekiro in v svoji zavzetosti komaj spravil iz sebe ime:

»Miki!«

Mutag je ves neumen gledal moža in ženo, kako norita okrog čudne, divje zveri, ki jo je bilo po njegovih mislih edino pametno ubiti. Medveda sta bila kar pozabila; v svoji brezumni radosti, da je spet našel ljubljeno gospodarja, je bil tudi Miki nehal misliti nanj. Sele glasen »Vuff!«, ki ga je Niva sam zagnal, je spet obrnil pozornost nanj. Miki se je po bliskovito vrnil h kletki in jel skozi rezo med hodi duhati medvedov smrček, kakor da mu hoče dopovedati, kaj se je zgodilo. Challoner je počasi pristopil.

V duši mu je vstajal spomin, ki pa ni veljal tej črni, kosmati pošasti. Nemogoče se mu je zdelo, da bi bil Miki sklenil prijateljstvo z zverjo, ki ne bi bila mali črni medvedek iz minulih dni. In zdajci je zadržal sapa: Niva je bil vtaknil svoj rjav smrček skozi rezo med hodi in Miki mu ga je lizal! Challoner je prijel Naneto za roko ter ji, ko se je približala, pokazal čudni prizor. Nekaj trenutkov ni mogel spraviti besedice iz sebe. Nato je rekel:

»To je tisti medvedek, Naneta, se spominjaš: medvedek, ki sem ti pripovedoval o njem? Ostala

sta prijatelja ves ta čas, odkar sem ju bil pred dvema letoma privezal vsakega na en konec vrvi. Zdej razumem, kaj je gnalo Mikija, da je zapustil najino koč: vrnil se je k medvedu!«